

ELŐFIZETÉS

HELYEEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.
VILÁGON:
Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-szoros pontért egyénre 20 fill.
minden következőnél 16 filler.
Nyitólár sora 40 filler.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
Aradi és csanádi egyesült
Vasúttak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.
KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 131.

Arad, 1906.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, december 5.

Mai számunk főbb közleményei:

- Veséreik: A virilizmus.
- Koronázó-választás.
- Megváltott ügyvéd.
- Főispánból — milliomos.
- A mesőhegyesi járvány.
- Egy szabálytalan párbaj.
- Hegyi Antal kiszabadult.
- Kivándorló művész.
- Estélyek divatja.
- Tárcs: Yvonne de Treville.
- Írta: Prohászka László dr.
- Csarnok: Lucia. Írta: Somogyi Gyula.

A virilizmus.

Arad, december 4.

Az uralkodó planéta: a sanda mészáros. Ez ugyan nincs a tizenkét égi jegy között, de követendő példaként állandóan fennragyog a kormány égboltozatán. A sanda mészáros, aki máshova üt, mint a hova néz: ezt a ritka következetességű férfit követik a kormány emberei, mindenben, akár közgazdasági reformról van szó, akár a népszabadságok kibővítéséről. Az élet szürkeségében elvesző dolgoknak pikantériát, eleven színt kölcsönöz ez a módszer. A képviselőházban multkor megszavazták a mértékhitelítésről szóló törvényjavaslatot. Ez a javaslat a mértékhitelítést s néhány százezer korona évi jövedelmet kiveszi a főváros kezéből. Vajjon a képviselőház csakugyan olyan féltő gonddal őrködik a mértékhitelítés szent ügyén, s azt, a mesebeli lovag pél-

dájára ki akarta ragadni az önző sárkány, a főváros karmai közül? Dehogy. Hanem a kormány és a többség vállvetve haragszik a fővárosra, amely szerintük, a nemzeti ellenállás korában nem viselkedett elég kurucul. A képviselőháznak tehát nem a mértékhitelítés gondja feküdt a szívére, hanem az a szándék, hogy a fővárost egye a — mérég. S minden ilyen reformnak van ilyen rejtett szándéka. Ha a kormány valamely reformot csakugyan a reform kedvéért akarna megvalósítani, az embernek önkéntelenül eszébe jutna az adomának utazó zsidója, aki a társához így szolt: „Ha te azt mondd, hogy Kőrösre mész, akkor biztosan Kecskemétre utazol. De te tényleg Kőrösre utazol: hát miért csalsz?”

Szerencsére a legújabb reformnál sem lehet elmondani, hogy az valóban a reform belső tartalma kedvéért történik. S ez a reform: a virilizmus eltörlése az összes városi és megyei törvényhatóságban.

Kétségtelenül nagy, szívet dobbantó eszméje ez a szabadelvűségnek. Újabb térhódítása a hamisítottan egyenlőségnek. A közügyek intézésénél ne a vagyon adja meg a jogot a részvételre, hanem tisztán és egyesegyedül a közbizalom. Reakcionárius, aki nem pártol ilyet. De a most tervezett reform értékét elve szi az, hogy nem azért csinálják, ami az igazi célja lenne: és hogy az adott helyzetben veszedelmet jelentene nemzeti szem-

pontból és a városok gazdasági érdekében.

Lássuk előbb, hogy hová üt a sanda mészáros? A kormányt, úgy látszik, idegessé teszi, hogy a törvényhatóságokban olyan nehezen következnek be a *fölfrissülések*. Ugy vélik, hogy a virilizták tehát, a kibukhatatlanok között igen sok hive van, „a régi rendszernek.” Zavart nem okoznak se a törvényhatóság, se a kormány működésében. Hiszen sehol se hallottuk, hogy a rendszer hivei, még ha többségben vannak is, a kormány vagy a főispánok ellenzékévé tömörültek veina. Sőt mindenütt lojálisan támogatják az „új rendszer” működését és nem vegyitenek egy gombostűnyi tűskét se azokba a bokrétákba, a miket bizalmi feliratok, diszpolgárságok címe alatt nap-nap után szállítanak a kormánynak. Haladó-pártnak, vagy hasonló törekvésnek gőze sincs a vidéki törvényhatóságok életében. De a kormány, amely ellenzék híján a rémlátásokkal küzd, ezekben is ellenségeket lát, s ki akarja őket gyomlálni. Erre pedig a legalkalmasabb mód a virilizmus eltörlése. A virilizták kiönsnek, s a választásokon az új rendszernek kipróbált, fölesketett és hitelesített hivei kerüljenek be.

Hát hiszen ebben sincs semmi rossz. Mi szívesen elhisszük, hogy új seprők jobban sepernek, ámbár sok bizonyosságát még nem láttuk. De vizsgáljuk, hogy mi lesz ennek a reformnak a hatása a vármegyékben, s mi a városokban.

Yvonne de Treville.

Írta: Prohászka László dr.

Nemcsak fiziológiai, hanem egyszersmind mélyenfekvő lélektani okokra vezethető vissza az a körülmény, hogy a szép-művészetek közül a nők túlnyomó számban a zenét művelik.

Az impresszió képsőbb női agynak élénk képzeleti működése, a női léleknek prevaleáló érzelmi berendezkedése, szóval a nőnek egész belső világa, egyéniségé leginkább a zenében találja meg a maga esztetikai homológ ingerét. És viszont a benne végbemenő rejtett pszichikai folyamatokat, lelkének finom rezgéseit és hangulathullámzását a nő leglökéletesebben a zene által tudja kifele közvetíteni. Hiszen a nő érzelmi skálája épp oly gazdag, mint a természetes hangsor, szeszélyeinek játéka épp oly változatos és kitanulhatatlan, mint a zenei hangoknak kimeríthetetlen kombinációja.

Ugy kell lenni, hogy a természet maga is harmoniába kívánczolt akkor, amikor a szép-művészeteknek azon ágai mellé, ahol az anyaggal kell birkózni, a fizikailag és lelkileg egyaránt aktív berendezésű ferfit állította, míg az érzésre és képzeletre közvetlenül ható művészeteket inkább a nőnek engedte át, felmentve a női test és lélek szubtiltását az anyag durva érintésétől.

Az a tapasztalat, hogy a nők előszeretettel viseltetnek az anyagtalan művészetek iránt, kétségkívül egyéb körülményekben is találja

magyarazatát. Nem is szólva kényelmi szempontokról, bizonyos, hogy választásukat sokkal közvetlenebbül befolyásolja a női temperamentum, a nők veleszületett husága, szereplési és főleg tetszelgési vágya. Mindez eléggé indokolja, hogy miért vonzódnak a legtöbben közülük pl. a szín- és koreografikai művészetekhez. Mert ezek az osztentaív művészetek a legteljesebb mértékben lehetővé teszik, (sőt egyenesen megkövetelik) hogy a művészi tartalom mellett a külső megjelenés sikere is érvényre jusson.

Mindaz azonban nem kisebbíti az említett lélektani okok szerepét s lényegileg a nők mégis önkéntelenül a természet rendjének hódolnak, amidőn a zene egyes válfajainak megválasztásában is az instrumentális zene fölött a vokál zenének adnak előnyt s a legtöbben ezt művelik.

Tudjuk, hogy minden létező hangszernak ősfarmája az ember saját hangképző szerve. És ez az ősz bizonyára túl is fogja élni minden származottját. Az emberi hang sokfélesége, színezetbeli gazdagsága s az ebben rejlő egyéni varázs pedig oly értéket képvisel, melyet semmiféle hangszernél nem találunk. Ezenfelül a hangképzésre szolgáló organum az egyénnek szerves része, mely be van iktatva az egyén idegmehanismusába. Ez a szerves kapcsolat az első pillanatra érthetővé teszi, hogy a lelki élet intimitásainak, az érzelmeknek és indulatoknak leghivebb, leglökéletesebb kifejező eszköze maga az emberi hang.

Az énekhangok közül a magas koloratur-

szoprán könnyed mozgékonyságánál fogva a legalkalmasabb a technikai kiképzésre s így a leggazdagabb technikai eszközökben. Az énekpedagógia módszeres iskolázás és gyakorlat által ma eddig is csodás hangalakzatokra képesítette a női szoprán hangot, s ki tudja, vajjon elértük e már e téren az elérhető? Igaz, hogy e hangalakzatok inkább kápráztatók, mint kifejezők, de mivel sokféleségükkel gazdag kombinációt engednek meg, az ének disztítésének egyedüli eszközét képezik és összehatásukban lényegesen emelik az énekzene esztétikáját.

Ennek a disztitó éneknek (Ziergesang) ez idő szerint egyik legkiválóbb képviselője Yvonne de Treville, a párisi „Operacomique” tagja s akinek ambiciója felülemelkedik az egynapos siker olcsó dicsőségén s akinek énekművészete a komoly hivatás magaslatán áll.

Igen érdekes és tanulságos megfigyelni a nemzeti sajtóságoknak befolyását művészi karakterének kifejlődésére. Yvonne de Treville 1883-ban született Galvestone-ban, az amerikai Texas államban. Atyja francia polgár, anyja amerikai nő volt. Ez a yankee-vevősepp válthatta a hangjába azt a világos, hogy ne mondjam hideg fényt, mely sajátja. — Ujabban csakugyan megfigyelték, hogy a legcsillogóbb koloraturhangokat éppen Amerika szolgáltatja. — De egyuttal ott szívhatta magába azt a féltelen szabadságvágyat, mely reá nézve a hosszabb ideig való lekötöttséget elviselhetlenné teszi s amely egész eddigi pályafutásában megnyilvánul.

A vármegyék közül huszat, vagy tizenötöt egyenesen a nemzetiségek kezébe adnak. Nézzük meg Aradmegyét; mi történik, ha kivesszük a virilistákat, s ha a helyükbe az egyes kerületekben ugyanannyi törvényhatósági bizottsági tagot választanak. Nos, az, hogy a vármegye törvényhatósági bizottsági tagjainak túlnyomó része román lesz, akik egészen a hatalmukba kerithetik a vármegye közigazgatását. Külön kis román tartományt fog alkotni, mint a minő volt a Tisza Kálmán fölösztatta, boldogult Zarándvármegye. S ugyanígy lesz más vármegyékben, ahol a nemzetiségekkel szemben a virilisták adják a magyarság támaszát. Ezzel az ajándékkal Andrassy egyszerre megbékítene a nemzetiségeket, akiknek legutóbbi beszédével hadat üzent. Hát erre való a virilizmus megszüntetése?

A városoknál a tapasztalat jövendőlteti, hogy a virilizmus megszüntetése komoly bajokkal, gazdasági válságok veszedelmeivel járhat. A tapasztalat azt mutatta, hogy a közterhek emeléséhez a választott törvényhatósági bizottsági tagok sokkal könnyebben kaphatók, mint a virilisták, a kiket a pótdadó-emelés természetesen erősebben érint. Az önzésből fakad ez is, de reális gazdasági számítás csak az lehet, amely a természetes emberi önzést veszi alapul. A politikai jogokban parancsoló elv az egyenlőségnek, a szabadságjogoknak minél szélesebb kiterjesztése; a politikában legyen meg az általános, vagyontól, jövedelemtől, adózástól nem függő választói jog. Azonban a törvényhatóságok, főként a városi törvényhatóságok bizonyos érdekközösségek s leginkább anyagi érdekközösségek képviselői, intézői. S amikor erről és nem politikai jogokról van szó, akkor nem igazságtalan dolog az, hogy akik ezen anyagi érdekeknek legnagyobb fokban részesei, képviselőket nyerjenek ezen érdekek gondozásánál. De ha méltánytalanság is lenne benne, — amint hogy nincs — akkor is szükséges, hogy a vá-

rosoknál hamar kiűtő, könnyelmű, pótdadót emelő hajlandóságok megfékezésére a törvényhatóságokban benn maradjanak a virilisták.

Az élet, a gyakorlat kedvéért gyakran kell áldozni egyet-mást a hótiszta ideálok-ból; a körülmények, a melyeken máriholnapra változtatni nem lehet, bizonyos konzervativizmust parancsolnak azokra is, a kik rajongói a liberalizmusnak. És számítse ki a kormány, a vármegyék nemzeti és a városok gazdasági veszedelme nem drága ár azért a „fölfriessítésért,” a mit a virilizmus megszüntetésétől vár?

Koronaőr-választás.

Wesselényi Miklós báró koronaőr.

Országgyűlés a kupolacsarnokban.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 4

Az országgyűlés két háza ritka látványosság keretében nevezetes közjogi funkciót teljesített: megválasztotta Radvánszky Béla báró elhunyt koronaőr utódját, ami a törvények szerint együttes gyűlésen történik meg. Az országház káprázatosan szép kupolacsarnokába erre az alkalomra színes társaság költözött, a főrendek, képviselők diszmagyarban. A toronymagasságban lévő páholyok zsúfolva voltak asszonyi közönséggel, de az oszlopok tal körített kupolaterem szélén is széksorokat helyeztek el a főnyesen kiöltözött szebbnél-szebb nőknek, akiknek volt ma bőven nézni valója.

Az országgyűlés tagjai a kupolacsarnokban olyan képet mutattak, mintha valami régi csataképből vágták volna ki. A Rákóczi ünnepek révén ma már jóformán mindegyik képviselőnek van diszruhája és azok a vitézi jelvények, melyek láttára a diszmeneteket néző honleányoknak megdobogott a szíve a Rákóczi-ut mentén vagy a kassai fő utcán, ma is igen szépen érvényesültek. Nagyon kevesen voltak az egyszerű fekete ruhába öltözött törvényho-

zók: Szalay Lászlót, Nyegre Lászlót, Papp Eleket, Steiner Ferencet, Gyuriss Emilt, Barabás Bólat, Tomisics Györgyöt, Farkasházy Zsigmondot, Tóaly Kálmánt, Zinella Rkárdot, Kovács Pált és Csokonics György grófot jegyeztük csak fel közülük. Kovács Pálnak kellemetlen kalandja is volt Hock Jánossal, aki a képviselőház folyosóján megbotránkozva csapta össze láttára a kezét:

— Miért nem jöttél diszmagyarban? — kérdezte tőle.

— Azt hittem, jó lesz erre az alkalomra a frakk is.

— Ilyen nemzeti ünnepre magyar törvényhozó nem jöhet frakkban. Ha egyszerű utcai ruhában jössz, az nem ilyen vétek...

Hock János ezzel ott is hagyta a néppárti honatyát. Vigabb ennél a másik diszmagyaros eset. Rákosi Viktoról kérdezte valaki, hogy hol van gróf Csokonics György?

— Ugy-e, az a ragyogó diszruhás magyar, aki most beszélget Kossuth Ferencel?

— Nem az — mondta Sipulusz. — Az Hódy Gyula.

A kérdező megcsóválta a fejét:

— Hát merre van Csokonics? — kérdezte. Rákosi Viktor körülnéz és elneveti magát:

— Ott ül a sarokban!

Ezzel egy egyszerű, fekete gérokkba öltözött fiatal urra mutatott.

— Tudod, manapság már ilyen a világ...

Megéjeneztek a folyosón Gráze Gusztávot is, aki sötétpiros diszruhában jött el.

— A Neue Freie Presse is most jelenik meg először diszmagyarban! — mondták.

A törvényhozók szövetség ruháinak a képét tarkították az egyházi méltóságok talarjai is. Csáky Károly gróf váci, Bogdanovics Lucian szentendrei, Firczák Gyula munkácsi és Dre hobeckzy Gyula körösi püspökök voltak ott az ülésen, melyen a diplomáciai kar tagjai közül Binó Jenő mexikói főkonzul, Wedel német főkonzul, Francis amerikai konzul, Fontenals gróf francia főkonzul, Becz gróf svéd konzul, Durazzo márk olasz konzul, Rhousier A. Rhousopoulos görög konzul jelentek meg. A katonai egyenruhát két generális: Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter és Zoltán Géza altábornagy vegyítették a terem képébe.

Az ülés, — melyen Wesselényi Miklós bárót választották meg koronaőrré — s melyet a főrendház és képviselőház elnökei együttesen vezettek, így folyt le:

A király jelöltjei.

Az elnökség pontban negyed tizenegy órakor vonult be a terembe. Dessewffy Aurél gróf, a főrendház elnöke, Vagyász Ferenc gróf jegyzővel, Justák Gyula képviselőházi elnök Thorotzkay Miklós gróf jegyzővel foglalták el a zöld terítővel leborított asztalt.

Az ülést Dessewffy Aurél gróf nyitotta meg ezekkel a szavakkal: Az országosan egybegyűlt főrendeket és képviselőket úgy a magam, mint elnöktársam nevében, tisztelettel üdvözölve, megnyitom az ülést. A közös megállapodás nyomán a mai együttes ülés egyedül tárgyat a választási cselekmény képezi, mely báró Radvánszky Béla urnak, a szent korona egyik őrének halála folytán törvény szerint szükségessé vált.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Országgyűlésteg egybehívott méltóságos főrendek és mélyen tisztelt képviselő urak! Ő császári és apostoli királyi felségének legkegyelmesebb kérését, mely ősi szokásnak megfelelőleg a megválasztandó koronaőrnek négy hívét jelöl ki, azzal a kérelemmel vagyok bátorítványtani, hogy azt felolvastatni s a választást megejteni méltóztatassék.

„gloire” méltó gyermekének bizonyul, akinek lelkében veleszületett vértradcióként lángol a győzelem hite és öntudata.

Es ez a gazdagon megáldott művészet egy nemes, értékes egyéniség keretében jelenik meg, bearanyozva az ifjúság, derült kedély és egyéni szeretetreméltóság sugaraitól. Távol van tőle a primadonnáskodás. Megjelenése szerény, mindenkéhez nyájas, — a magánéletben is, — társalgása lebilincselően kedves. Sikerei nem teszik elbizakodottá, hanem újból és újból tisztá örömet szereznek neki. Az ének a hitvallása. Neha szinte átszellemlően énekel, megnyerő gyermekarcán ilyenkor a dal és mosoly harmóniája tükröződik a ajkairól szinte édesen olvad el egy-egy pianisszimóba vesző hanglehelet.

Hogy a hangjában nincs melegség, azon nem kell csodálkozni. Ez a tulajdonság több nyíre hiányzik a koloratúrák regiszteréből. Elvégre ebben a magas régióban, a hangvilág északi polusa körül, ahol a háromvonalas oktáva vakítóan tükröződéses ormai csillognak, nem is lehet sok meleget várni. De a közep-regiszterben már mind több és több szín és melegség lép fel, hogy változatosságot hozzon a magas hang fényébe és átlátszóságába.

Végül értékes kiegészítője Yvonne de Treville művészetének az énekelt szöveg tiszta értelmi hangsúlyozása, az a bizonyos „diction lírique”, mely teljessé teszi az énekművészet esztétikai élvezetét s amelynek immár a párisi „Conservatoire” is külön tanszékot emelt, — ebben a végső hodolatban teljes egészétől kezdve teremtve a francia nemzet és Wagner halhatatlan géniusza között.

Newyorkban lépett először színpadra Puccini „Bohémek” című operájának „Mimi” szerepében. Ez az első debüt a legteljesebb sikerrel járt. A halvány látkék-ek elragadtatással ünnepezték. Még az ünneplés zajában érte a párisi „Opera comique” meghívása, hol a „Szevillai borbély”-ban, „Romeo és Juliá”-ban, „Faust”-ban és „Lakme”-ban vendégszerepelt. Művészetének a párisi kényes zenekritika is meghódolt. Elsőrendű opera színpadok a legfényesebb szerződésekkel kínálták meg, s azonban a nyugalmat biztosító ajánlatokat visszautasítva további vendégszóra indult. Azután is csak hosszabb szabadságok kikötése mellett ment bele a fix szerződésbe az „Opera comique”-val. Eközben a kontinensnek majdnem minden nevesebb operaházában megfordult s ma már az egész művelt zenevilág nyújtja oda neki az elismerés pálmáját.

Yvonne de Treville hangja ideális koloratur szoprán; organumának középső regisztere tömör és érces, a felső pedig átlátszó, üvegcsengésű. Ez a hanganyag barmadfél oktáva terjedelemben egyenletesen kiművelt. Legátó-futamai ugyan nem mindig szabályosok, krescendo-trillái néha nem egyenletesen nővekvők, de hangvétele hibátlanul tiszta, és különösen a sztakkatól bámulatatosan sugalmasak s ugyszólván matematikai pontosságú hangcsoportok. Ez a hanggyűgyesség meglepő. Azt hiszem, hogy erre az iskola és a szorgalom egymaga nem képesíthet, csakis a gégeizmoknak természetadta rendkívüli innerváció képessége.

Treville énekét általában bizonyos könnyedség jellemzi, melylyel játszva győzli a koloratura minden dologból nehézségeit. Ebben a

Justh Gyula, a képviselőház elnöke: Felbontja a királyi kéziratot s Thorotzkay Miklós gróf jegyzővel felolvastatja. A királyi kézirat így hangzik:

Mit első Ferenc József, Isten Kegyeleméből Ausztria Császára, Csehország Királya stb. és Magyarországi Apostoli Királya.

Hű Magyarországnak és társországai zászlósainak, egyházi és világi főrendeknek és képviselőinek, kik az Általunk 1906. évi május hó 18-án Budapest székesfővárosunkban összehívott országgyűlésen egybegyűltek, királyi üdvözlötünket!

Kedvelt Hivünk! Az 1905. évi IX. törvény-cikk értelmében koronaórrá megválasztott radványi és sajkókarai báró Radvánszky Béla aranykucos és belső titkos tanácsosunk őszintén kedvelt hivünk elbunyván és így az egyik közzé állás megürülvén: hogy az országos főrendek és képviselők a magyar szent koronaórnak megválasztására nevezett fennálló törvényes jogukat gyakorolhassák, királyi hatalmunknál fogva a mondott koronaórrá a

első: or hadadi báró Wesselényi Miklóst (Énnek éljenzés), a magyar országgyűlés főrendiházának örökös jogon tagját, Szilágyvármegye volt főispánját, országgyűlési képviselőt;

másodszor főprónai és blatnicai báró Prónay Dezsőt (Énnek éljenzés), a magyar országgyűlés főrendiházának örökös jogon tagját és az ágostai hitvallású evangélikus egyháznak egyenes főfelügyelőjét;

harmadszor semsei dr. Semsey Ardort, a magyar országgyűlés főrendiházának élet-hozsiglan kinevezett tagját, a Szent István-rend középkeresztes vitezét és a magyar tudományos akadémia tiszteleti és igazgatótanácsának tagját;

negyedszer fittaki és szalai gróf Hadik Barkóczy E. drét, aranykucost és belső titkos tanácsosunkat, a magyar országgyűlés főrendiházának örökös jogon tagját,

kedvelt hivünk ezennel kijelöljűs, a megválasztandó és általunk megerősítendő koronaórra a törvényszerű eskü, szokás szerint az országos főrendek és képviselők színe előtt fogva lenni.

Kikhez egyébiránt királyi kegyelmünkkel állandóan hajlandók maradunk. Kelt Budapestben, ez-évkilencszázhatodik évi november hó harmincedik napján.

Ferenc József s. k.

Wekerle Sándor s. k.

Justh Gyula elnök: Mielőtt a választást megjeltenék, az 1885. VII. törvény-cikk 14. és 27. §-ai értelmében le rejtött és a házszabályok 314. §-ának d) pontjában foglalt országos határozat rendelkezéséhez képest az ülést tíz percre felfüggesztem.

A választás.

Justh Gyula elnök: A gyűlést megnyitja. Kéri az összegyűlt főrendeket, hogy a király jelöltjei közül válasszák meg a koronaórrá méltóságra azt, akit legérdemesebbnek tartanak.

— *Éljen Wesselényi!* — kiáltja egyszerre az egész gyűlés.

Justh Gyula elnök: Miután a közfelkiáltásból megállapítható, hogy a többség Wesselényi Miklós báró nevét kiáltja, kimondom határozatilag, hogy a képviselőház és főrendiház együttes gyűlése báró Wesselényi Miklóst választotta meg egyhangulag a koronaórrá méltóságra. Mivel a választás eredményét a miniszterelnök ur újan legfelsőbb helyen tudatni kell, elrendelem a jegyzőkönyv hitelesítését. (Helyeslé.)

Vigyázó Ferenc gróf felolvassa a gyűlés jegyzőkönyvét.

Közben megérkezik a gyűlésre Wesselényi Miklós báró, a megválasztott koronaórrá méltósággal fogadnak.

A jegyzőkönyv hitelesítése után

Justh Gyula elnök az ülést egy órára felfüggeszti.

A király üzenete.

Teljes egy óra hosszat tartott, amíg Wekerle Sándor miniszterelnök megérkezett az audienciáról a budai várból. Egyenesen Justh elnökhöz ment és kérte, hogy nyissa meg a gyűlést.

Az elnökség erre elfoglalta helyét és Desseffy Aurél gróf, a főrendiház elnöke az ülést megnyitotta.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Jelenti, hogy ő felsége jóváhagyólag tudomásul vette Wesselényi Miklós bárónak koronaórrá történt megválasztását. Legfelső kéziratot is hozott az audienciáról, kéri azt felolvastatni.

Justh Gyula elnök: A királyi kéziratot felbontom. Kérem Vigyázó Ferenc gróf jegyző urat, olvassa fel a királyi kéziratot.

Vigyázó Ferenc gróf jegyző felolvassa a királyi kéziratot, melyben ő felsége közli az országgyűléssel, hogy jóváhagyólag tudomásul veszi Wesselényi Miklós bárónak koronaórrá való megválasztását.

Justh Gyula elnök: Jelenti, hogy ő felsége délután 1 órakor fogadja az országgyűlés tagjait, hogy jelen legyenek az új koronaórra eskütételén. Ezután a gyűlés ismét összejön az országház kupolacsarnokában, hogy a jegyzőkönyvet hitelesítsék. Most kéri Thorotzkay Miklós gróf jegyzőt, hogy a ülésnek erről az részéről szóló jegyzőkönyvet olvassa fel.

Thorotzkay Miklós gróf jegyző felolvassa a jegyzőkönyvet.

Justh Gyula elnök: Miután senkinek sincs észrevétele, a jegyzőkönyvet hitelesítettnek jelentem ki. Az ülést másfél órára felfüggeszti.

Az eskütétel a király előtt.

Egy órára gyülekeztek a miniszterek, zászlós urak, főrendek és képviselők a királyi palota tróntermében. A szokásos szertartás mellett pontban egy órakor jelent meg a király a teremben. A törvényhozás tagjai lelkes éljenzéssel fogadták az uralkodót, aki a trón felső lépcsőjén állott meg. Tőle balra Wekerle Sándor miniszterelnök, jobbra Festetics Tasziló gróf főudvarmester állott.

Most előlépett Wekerle miniszterelnök és jelentette a felségnek, hogy törvényhozás tagjai ősi szokás szerint megjelentek, hogy tanúi legyenek az újonnan megválasztott koronaórra eskütételének.

Ezután Zichy Aladár gróf, a király személye körüli miniszter felolvasta az eskümintát, amelyet Wesselényi Miklós báró koronaórra érces hangon utána mondott. A király bólintott és ezzel a szertartás véget ért. Harsogó éljenzés közben a felség lakosztályába vonult, a képviselők és főrendek pedig visszahajtottak a parlamentbe.

Az új koronaórra beszéde.

A kupolacsarnokban Desseffy Aurél gróf főrendiházi elnök megnyitotta a folytatolagos ülést és jelentette, hogy Wesselényi Miklós báró az újonnan megválasztott koronaórra letette az esküt.

Zugó éljenzés hangzott föl, melynek megszűnése után Wesselényi Miklós báró az alábbi beszédet mondotta:

Méltóságos főrendek! Mélyen tisztelt országos képviselők! Ő felsége, a mi apostoli koronás királyunk legkegyelmesebb kijelölése folytán abban a megüdvözölt szerencsében részesültem, hogy a koronaórra választás céljából a mai napon megtartott együttes országgyűlésen megnyerhettem úgy a méltóságos főrendek, mint a mélyen tisztelt országos képviselők többségének bizalmát, megválasztattam koronaórnak és ugyan- csak a mai napon, az imént a törvényhozás két háza tagjainak jelenlétében ő felségének letettem azt az ünnepélyes esküt, hogy a koronaórra méltósággal járó teendőket legjobb te-

hetségem szerint pontosan és hiven fogom teljesíteni.

Méltóságos főrendek, mélyen tisztelt országos képviselők! Osrégi alkotmányos felelőse a magyar nemzetnek, hogy Szent István koronáját a szentség fényével veszi körül. Ilyennek is tekintjük és pedig annyival is inkább, mert alkotmányunknak és valamennyi jogainknak a forrása maga ez a szent korona és maga a nemzet szuverén hatalom lévén, természetes tehát, hogy a magyar szent korona is Szent István birodalma egységének, területi épségének szíjjel nem darabolható összetartozásának, a nemzet és király egymás iránti hitének, bizalmának, alkotmányunkat biztosító esküjének kienc évszázados szimbóluma. Már a nimbuszánál fogva oly kétségtelen és oly elvitázhatlan tulajdonát képezi magának a magyar nemzetnek, hogy ez ősrégi és szent koronájának még örökösödési sorrendjét is szentesített törvényekkel állapította meg.

A törvényes és alkotmányos gyakorlat, mint az ő felsége által legkegyelmesebben kijelölt koronaórra a törvényhozás mindkét házában együttesen megtartatni szokott országos ülése szokván megválasztani a közjogi állásra való megválasztásra az alkalom oly ritka és oly kivételes megüdvözölés, amelynél nagyobbak valóban nem sok mondható.

Teljes mértékben föl tudom fogni a megüdvözölés nagyságát, de azzal is egészen tisztában vagyok, hogy a kivételes megüdvözöléshez nem az én egyéni, nem saját érdemeim juttattak, hanem nozza juttattak a nemzetnek hazafias kegyelele, amely annak emlékeztetést iránt kívánt hálás lenni, akinek szerencsém van nevét viselni. Hálás köszönetemet fejezem ki még pedig első sorban azon régebb elhunyt nevében, akinek emlékeztetést a megválasztásom által oly kegyelelesen meg méltóztatott tisztelni és arra kérem, hogy a méltóságos főrendeket, mint a mélyen tisztelt képviselő urakat, hogy fogadják a belém helyezett megüdvözölés bizalmát és a rám ruházott méltóságért hálás köszönetemet. (Hosszantartó éljenzés.)

Az újabb jegyzőkönyv hitelesítése után a főrendek közjogi aktus véget ért.

Vádolt ügyvéd.

Fegyelmi tárgyalás a kamarában.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 4.

Érdekes ügyben itékezett tegnap az aradi ügyvédi kamara fegyelmi bírósága. Az ügy már hosszabb idő óta folyt a kamara előtt, míg ma megtörtént a döntés, amely kedvező a bevádolt ügyvédre nézve. Az ügy előzményei a következők:

Imecs Ignác déval tekintélyes és jómódu ügyvéd éveken át jogtanácsosa volt a Dévai Iparosok Hitelszövetkezetének. Állásáról nem is volt szándékában lemondani, de két évvel ezelőtt a szövetkezet igazgatósága, Imecs mellőzésével, Réthy Gyula dr. ügyvédet választotta meg jogtanácsosul. Imecs ekkor az általa vitt ügyekben bírólag megítélt költségeinek megfizetését kérte, de a szövetkezet igazgatósága erre nem volt hajlandó. Imecs perre vitte az ügyet és a bíróság meg is ítélte követelését.

Déván akkor különböző híreket bocsátottak szárnyra Imecsről. Azt suttogták róla, hogy jogtanácsosi minőségében több szabálytalanságot követett el és hogy a szövetkezet rovására összejátszott ennek hitelezőivel. A híresztelések eljutottak Imecshez is, aki ekkor kijelentette a szövetkezet igazgatójának, Steinman Frigyesnek, hogy az általa vezetett ügyekért anyagiilag szavatosságot vállal, de csakis abban az esetben, ha az ő ellenjegyzésével megindított, de még be nem fejezett ügyeket, befejezés végett a szövetkezet neki adja át.

A szövetkezet igazgatója azonban erre nem volt hajlandó és más fordulatot adott az ügynek. Ugyanis a szövetkezet jelenlegi ügyésze, Leitner Mihály dr. ügyvéd, aki az időközben

Budapestre költözött Réthy Gyula dr. helyébe választott meg, *feljelentést tett az aradi ügyvédi kamaránál Imecs ellen*, azal vádolván meg a volt jogtanácsost, hogy a szövetséget szabálytalan manipulációval érzékenyen megkárosította. A feljelentés szerint *Imecs összejárásolt a szövetséget adósaival*: honorárium fejében elhalasztotta az ellenük kitűzött árverést és más ehhez hasonló szabálytalanságokat követett el.

Az ügyvédi kamara fegyelmi bíróságának tegnapi ülésén id. Szalay Károly, az ügyvédi kamara elnöke elnökölt. A vádat Leitner Mihály dr. képviselte, a bevádolt Imecs Ignác személyesen védte magát. A tárgyaláson sorra vették az összes vádak, amelyekről bebizonyult, hogy *egyáltalán alapítatlanok*, mire a fegyelmi bíróság *felmentette* Imecs Ignácot a vád alól.

Leitner Mihály dr. az ítélet ellen felebbezést jelentett be a Kuriához.

A mezőhegyesi járvány.

A tej nem veszedelmes.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 4.

A mezőhegyesi tífuszjárvány, amelyről tegnap már hírt adtunk, aggodalomra adott okot Aradon is. Köztudomású ugyan is, hogy a mezőhegyesi ménesbirtok igen sok tejet szállít naponta Aradra és így félt volt, hogy a tej által a tífuszjárvány Aradon is lábra kap. Ezért tegnap felhivtuk a tiszti orvosi hivatal figyelmét a mezőhegyesi járványra és sürgős vizsgálatot kértünk annak megállapítására, hogy mi-
ben áll a járvány?

Mint ma értesülünk, *Sárlós* főkapitány a járvány hírére a távirati megkeresést intézett Sp. battonyai főszolgabíróhoz, aki ma érkezett átiratában a tejbehozatalra nézve megnyugtató választ adott. Az átirat így hangzik:

Ertesítem, miszerint Mezőhegyesen jelenleg négy hasiagymáz kórosat áll kórházi ápolás alatt. A lakásán ápoló ménesi orvoson kívül jelenleg a ménesi birtokban szorgos nyomonkésés után több tífusz megbetegedés nem észleltetett. A baj gócpontja a ménes intézeti kórház. Itt történt az orvosok és az ápolók tovább fertőzése. Az első kórosat a Végegyháza mellett 78. számú major területén elszállásolt volt nyári munkások csoportjából került megfigyelés alá.

Ebből a majorból *tejtermékek nem kerülnek piacra*, mert annál a tehenészetnél, amely az aradi tejeszarnokoknak szállítja a tejet, *fertőző megbetegedés nem állapítható meg*. A személyzet gondossága és tisztasága semmi kívánivalót nem hagy. A 78. számú majorból 8-10 kilométer távolságban és ellenkező közlekedési irányban fekvő kis hodályból a tejszállítás a központ megkerülésével történik. Így tehát *semminemű aggály nem forog fenn*, hogy a fertőzés a mezőhegyesi tej által történhetnék.

Az eddigi óvintézkedések a belügyminiszterlumból kiküldött egészségügyi osztálytanácsos és a törvényhatósági orvosok egybehangzó véleményezése alapján történtek. Az állspán ur rendelete folytán, az illetékes tiszti orvos gyakori szemlékkel az elrendelt teendők keresztülvitelét folyton ellenőrzi, a felülbírálat pedig a helyszínen megjelenő megyei tiszti főorvos által eszközöltetik.

Az ügy fontosságából természetesen következik, hogy a legkisebb aggály esetén a legszigorúbban fogok eljárni.

Battonya, 1906. december 8.

Spilka,
főszolgabíró.

Egyelőre tehát nincsen aggodalomra ok. A Mezőhegyesről Aradra szállított tej nem a fertőzött területről jön és így a tejbehozatal betiltását az aradi hatóság nem korlátozza.

Főispánból — milliomos.

Miklós Gyula szerencséje.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, december 4

Egy volt magyar főispán nagy szerencse ért Amerikában. A szerencsés ember neve *Miklós Gyula*. Működés előtt Borsodvármegye főispánja volt s férje egy ünnepezt szépségnek, *Harkányi Mariska* báróné, aki később *Czirák* grófnő, *Hohenlohe* herceg berlini jószágigazgatójához ment nőül.

Ennek a délcég, gyönyörű szál embernek, hogy ismeretes ügye a főispánságból kiküszökölt, nagyon mozgalmass és küzdelemmel teljes volt az élete. Küzdelemmel a magánéletéért, elhagyatva azoktól is, akik baráti védelmét annyiszor igénybe vették. Budapesten egy időben egy nagy biztosító-intézet vezetését bízták rá. Elhatározták előle ezt az állást és Miklós Bécsbe költözött. Az volt a terve, hogy tollával szerzi meg kenyerét s nem egy cikke és szenzációs értesülése jelent meg a budapesti napilapokban.

Bécsben sem volt maradása sokáig. A magyar pénzügyi kormánytól kapott megbízást néhány törvénytervezet kidolgozására. A közéleti adóreformok tervét bízták rá. Miklós Gyula Angliába utazott, hogy ott tanulmányozza a községek berendezkedését és az angol mintát választotta modelnek a tervbe vett községi közgazdasági reformhoz. Rendkívül értékes dolgozatát *Lukács* László akkori pénzügyminiszter nagy elismeréssel honorálta.

Miklós nemrégiben Amerikában járt s New-Yorkból a következőket jelentik róla: Miklós Gyula október elején jött át New-Yorkba Londonból. *Amerika pénzt akart szállítani Magyarországra a magyar ipar megerősítésére* és ő mondta *Roosevelt* elnöknek — aki Miklóst kétszer fogadta kihallgatáson — hogy Amerika csak egyetlen eszközzel akadályozhatja meg a magyarok tömeges kivándorlását s ez az, hogy *Amerika vándoroljon térséjével Magyarországra* és a magyar munkaerőt tartsa lekötve Magyarországon.

Hogy minő sikere lesz a tervnek, nem tudjuk. De hogy Miklós Gyulának máris nagy sikere van, azt tudjuk. Itt időzésekor Miklós megismerkedett Amerika elhunyt brüsszeli követének özvegyével: egy bájos, lenhaju szépséggel, aki beleszeretett a délcég magyar férfiba. Az özvegy vagyonát *3-4 millió dollárra* becsülik. Miklós november 16-án hajóra szállt és Budapestre utazott, hogy a házassághoz szükséges iratokat megszeresse s hogy tiszteljen *Polónyi* Géza igazságügyminiszternél, dispensációt kérve a házasságkötéshez.

A fiatal pár december hó 17-ikén tartja esküvőjét Budapesten. A landó lakásuk Ausztriában lesz, ahol nem messze Grációl, jegyese megbízásából, gyönyörű birtokot vásároltatott.

Egy szabálytalan párbaj.

Vágás a „Halt!” után.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, december 4

Etkeseredett haragosok voltak *Jeszenszky* Sándor báró nógrád-kölesdi földbirtokos és a bérleje, *Müller* Lajos volt porosz katonatiszt. A múlt évi augusztus 25-én tűz ütött ki a birtokon s ekkor csuful összekaptak. *Jeszenszky* is a veszedelem elhárításán fáradozott, de ezt a bérleje kikérte magának s a dologból párbaj lett, még pedig nem éppen a lovagiaság szabályainak megfelelő. Szeptember 6-án a Fodor féle vívóteremben álltak szembe a felek. Tusa közben báró *Jeszenszky* egy csapást mért ellenfele arcára, amit a vezetőségéd, *Simonyi* Dénes látva, elkiáltotta:

— *Halt!*

A báró rögtön leeresztette a kardját, de Müller csak ezután rohant feléje, s két lépést ugorva előre, a bárót *megvágta homlokán*. *Simonyi*, aki szabálytalannak tartotta ezt az eljárást, a történetről jegyzőkönyvet vett fel a többi segédek közreműködése mellett és az esetet *bejelentették a kir. ügyészségnek*. A párbajt ritkító esettel ma foglalkozott a budapesti büntetőtörvényszék *Doleschall* dr. bíró elnöklése mellett, a közvádat *Gruber* Alajos dr. kir. ügyész képviselte.

Esőnek *Jeszenszky* Sándor bárót hallgatták ki. Amint ő megvágta Müllert, a vezetőségéd „halt“-jára rögtön abbahagyta a viadalt, ellenfele pedig csak ezután sujtott a homlokára. Sebe tizennyolc nap alatt gyógyult be.

Elnök: Bizonyos, hogy hallotta Müller a vezényszót?

— Feltétlenül, mert hisz egy pillanatra ő is leeresztette kardját.

— Egyes tanúk is így mondják, de mások viszont azt állítják, hogy nem hallotta s már „svungban” lévén, nem tudta a vágást visszatartani.

— Bocsánst, de az az utólagos vágás se lovagias, se törvényes nem volt.

— Lehetetlennek tartja, hogy Müller talán kábultságában mégse hallotta a halt ot?

— A segédek is tüstént konstatálták a teljes szabálytalanságot, megjegyezve annak az urnak, hogy Magyarországon így nem szokás párbajozni s itt ilyen párviadai nem is folytatható soha.

A másik párbajozó, *Müller* Lajos határozottsággal jelentette ki, hogy a szabályok ellen vétetni nem akart. Mikor pedig az állítólagos szabálytalanság megesett, tüstént kijelentette, hogy minden elégtételre, sőt bocsánatkérésre is kész.

Simonyi Dénes, aki vezetőségéd volt, ma is azt állítja, hogy Müller szabálytalanul viselkedett. A „halt”-ja után közbe is lépett, de Müller azért, bár még vagy két „halt”-hangzott el, kivágott kardjával.

Elnök: Az igaz, hogy rögtön bocsánatot volt hajlandó kérni?

— Ez megfelel a valóságnak, de a tényen azért nem változtat.

A báró másik segédje, *Fischer* Lajos báró nem jelent meg s így a vizsgálat során tett vallomását olvasták fel. Ebben annak a nézetének ad kifejezést, hogy Müller maga is tudta, hogy hibázott, mert hisz amint megvágta báró *Jeszenszkyt*, rögtön „pardon”-t kért.

Schell Frigyes százados, Müllernek a segédje, azt hiszi az eddig kihallgatott tanúkkal szemben, hogy fele a vezényszót nem hallotta. Különbözn pedig rögtön kijelentette, hogy kész

bocsánatot kérel s illetőleg bármiféle elégtételt adni.

A vád és védelem után a bíróság báró Jaszszky Sándort öt napra, Müller Lajost pedig két hónapi felfüggetlésre ítélte. Az utóbbi felbuzgó volt.

SPORT.

+ A Toldi atléta-klubból. Téger József, az aradi Toldi-klub tagjának szép sikerét hirdeti az a gyönyörű kivitelű bronz szobor, mely R. inhart testvérek kirakatában látható, s amely jónévi atlétáknak, mint Besztercebánya város könnyűsúlyú bajnoka nyert. Sinte vigasztalásul szolgál ez a siker a klubnak, amely a múlt hóban tartott évi közgyűlésén kénytelen volt néhány tagját a klubból kizárni. A szép sikerek jutalmául Nagy Sándort, Holubán Ferencet és Téger Józsefet örökös tiszteletbeli tagokká választották meg. Intézkedés történt aziránt is, hogy december elsej-től kezdve rendszeres téli tanfolyam tartassék, melyben a jelenlévők Nagy Sándortól, a jeles művezetőtől alapos oktatást és gyakorlatot nyernek.

Tüntetés a győri püspök ellen.

Beverték az ablakait.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 4.

Győr-ből szokatlan konfliktus és tüntetés hírének jelentik. Széchenyi gróf győri püspöknek nem tetszett az, hogy a keresztényszociálisták inkább Prohászka dr. fehérvári püspököt, a legjelesebb katolikus hitközlőket szerették volna hallani, mint a győri püspököt s emiatt a munkások beverték az aula ablakait.

Távirati tudósításunk a következőket jelenti:

Vasárnap avatták föl a karmeliták új templomát Győrött. Erre az alkalomra meghívták Prohászka Ottokár dr. székesfehérvári püspököt ünnepi szónoknak. A győri püspöki rezidenciában nem a legjobb benyomást keltette, hogy a karmeliták a szent beszéd megtartására nem a megyebeli püspököt, Széchenyi Miklós grófot kérték föl. A dolgot mégis sikerült nagynehezen elintézni úgy, hogy beszédet mondott nemcsak Prohászka, hanem a győri püspök is.

Történt azonban, hogy egy győri keresztény szociálista munkásegylet esti összejövetelére meghívta Prohászka, aki előzőleg már írásban is tudatta az egyesülettel, hogy föltétlenül meg fog jelenni. Később híre ment, hogy Prohászka nem jelenik meg a munkások között.

A munkások deputációt küldtek a püspöki aulába, ahol Széchenyi gróf püspök azt mondta a küldöttségnek, hogy csak abban az esetben engedi meg a székesfehérvári püspöknek, hogy az egyesületben beszéljen, ha az egylet a jövőben az ő — Széchenyi — intenciói szerint fog működni.

A küldöttség erre visszament a körbe, ahol már kétezer munkás várta Prohászka érkezését. Prohászka azonban nem jött el. A munkásokat ez annyira elkésztette, hogy a hatalmas tömeg a győri püspöki palota elé vonult, ott tüntetett Széchenyi püspök ellen és beverte a palota ablakait. Rendőrség és katonaság vonult ki, amelynek aztán sikerült a rendet helyreállítania.

A tüntetés a városban nagy izgalmat keltett.

Kivándorló művész.

Boros Ferike levele.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 4.

A Nemzeti Színház egy volt művésznője, Boros Ferike hosszabb levelet írt egyik újságba. Boros kisaaszny pár év előtt tanulmányutra ment Angliába s hogy művészi kvalitásait bebizonyítsa, több ízben fellépett egy előkelő londoni színházban. Főlépéséről a londoni lapok, a Times, a Daily News s a többiek is nagy elismeréssel emlékeztek meg. Boros Ferike később visszatért Budapestre, de itthon mindenütt zárt ajtókra talált. Nem kellett. Elkeseredése tehát jogos s érthető az a szándéka is, hogy most, csatlódása után, Amerikába készül. Erdekes levele így hangzik:

A Vidor Pál mélyen megrendítő tragédiája adja a kezembe a tollat, hogy ebből az alkalmából én is elmondjak egyet-mást, egy másik tragédiáról — az enyémről. Nem mintha én is egy golyót akarnék röptetni az agyamba, bár még nemrég nekem is az volt a szándékom. Tegyük föl, hogy a lapokban a következő hír jelent volna meg:

„Boros Ferike, aki nagysikerű angolországi újjáélt hazatért, s itthon sehogyse tudott szerződéshez jutni, kétségbeesésében öngyilkossá lett.”

Bizonyos, hogy másnap az összes igazgatók mind sajnálkoztak volna és szívesen fedezték volna a temetést kötélgelmet is; sőt mind szemrehányást tettek volna a megboldogultnak, hogy miért nem fordult hozzájuk bizalommal.

De a dolog így áll: Én, mint a Nemzeti Színház tagja, tanulmányutra mentem. Tudtommal a Nemzetből csak fegyverrel lehet elmozdítani valakit. Engem azonban aki — hadd legyenek szerénytelen — Londonban, Dél-Afrikában is diadalt szereztem a magyar művészetnek (tessék elolvasni a lapokat, amelyek rólam írtak), ahelyett, hogy örömmel visszaszerződtek volna, ridegen elutasítottak, kanyér nélkül hagytak, kidobtak.

Ajánkoztam egy másik, előkelő színházhoz hogy fordítok, vizjátékok, drámában, bohózatban játszom, táncolok, énekelek angol dalokat, bukfcenet is hányok — ha kell — csak egy éves szerződést kérek, hogy a talajt megerősítem a lábam alatt, — ott is elutasítottak. Kérdem, hogy mint lehetséges ez, mi ennek az oka?

Persze a válasz könnyű: ahol úgy elromlott az íz, hogy egy színésznőnek, akinek se hangja, se izé se nincs, kienczer forintot adnak havonta, kilencven ezer forintot tíz hónapra, ott érthető, hogy egy komoly, törekvő, ambíciózus színésznőnek, kenyeret nem adhatnak.

Magyarország két nagy dolgot tud, de azt alaposan: sajnálni és elismerni valakét. Mikor arról van szó, hogy nyilvánosan nyugtázni kell az adományt, ott nyitva van minden erszény, de mikor az ember becsületes munkát, foglalkozást kér, ott süket fülre talál.

Mikor visszatértem, telve reménnyel, ambícióval, azt reméltem, hogy annyi tanulás, küzdés, türelem után csak lehet itthon kenyeret szerezni, hiszen soha nem ambicionáltam, hogy birtokom, su omóbióm legyen. Csak kenyeret akartam. Hiszen még nyugdíjat sem fizethetnek. Önkénytelen azt a kérdést vetem föl: Hát olyan csunya vagyok? Olyan öreg? Olyan tehetségtelen? Nem tudok talán magyarul? Nem tudok elszózkodni, nincs intelligenciám? Nincs tudásom? Hiszen bebizonyítottam, hogy ahol és amikor felléptem, mindenütt csak sikert

arattam. Nem is beszéllek a londoni nagy sikeremről, melynek gróf Mensdorff, a nagykövetség, gróf Széchenyi és a magyar kolónia minden tagja a tanuja volt, de a vidéki publikum, valamint a Vig. és Nemzeti Színház közönsége a tanum rá, hogy soha még nem rontottam el egy előadást.

Szegény V. d. a jósága, a hiszékenysége ölte meg, engem meg az energiám mentett meg, mert kétségbeesésembe nem a gyilkos golyót választom, hanem — Amerikát. Meg vagyok róla győződve, hogy ha automobillal térek vissza, bár ha nem is oly fiatalon és teljes erőben, akkor lesz értékem, akkor semmi sem lesz nagy ár, mert hiszen nem a művészetemet fogják akkor sem fizetni, hanem a reklámuknak hódolnak.

Nekem itt nincs terem, mert engem még se előggé sajnálni, se eltemetni nem lehet.

Boros Ferike.

Hegyi Antal kiszabadult.

Nem megy vissza Amerikába.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 4.

Tegnap délután nevezetes rab előtt nyit meg a szegedi csillagbörtön vaskapuja. Öt hónapi raboskodás után végre kegyelmet kapott az ősz Hegyi Antal, a csongrádi parasztság bálványozott plébánosa. Délután fél öt órakor érkezett meg a kir. ügyességhoz az igazságügy-miniszter sürgönye, melyben elre deli a rab lelkész szabadonbocsátását. A sürgöny szövege a következő:

Kir. ügyésznek Szeged.

Magánlak megsértésének büntette és igazgatási vétség miatt egyházi börtönre ítelt Hegyi Antálnak hátralevő büntetése kegyelemből elengedve, nevezett azonnal szabadon bocsátandó.

Igazságügy-miniszter.

Scapár József dr. kir. ügyész a távirat vétele után kitélefonozott a bír. öngazgatóságához, hogy Hegyi Antalt rögtön bocsássák szabadon. Mecser igazgató személyesen közölte Hegyivel a kegyelmet, amit a volt plébános örömmel vevés igazgatósággal vett tudomásul. Hegyi öt órakor hagyta el a marstéri Csillagbörtön épületét s egyenesen a Tisza-szállóba ment.

Hegyi tudvalevőleg még csongrádi plébános korában elítélték magánlakértésért 7 havi börtönre és igazgatási 3 havi felfüggetlésre s a büntetés elől menekült ezelőtt három évvel Amerikába. Onnan a nyáron jött haza, amikor letartóztatták s a szegedi törvényszék 8 hónapi börtönre összesítette a két büntetést. Ebből engedett el a királyi kegyelem 3 hónapot.

Az öreg plébánossal, amikor kijött a börtönből, egy újságíró hosszabban beszélt. Hegyi kijelentette, hogy ő Ejszak-Amerika Lusiána államában Gessen községnek volt a plébánosa.

— Miért jött ön haza? — kérdezte az újságíró.

— A közönség részletfizetésre 67 ezer koronáért vett telket, amire szegény- és árvaházat építettek a magyar gyermekek számára, hogy el ne vesszenek éhen s el ne felejtsek a magyar nyelvet. Az amerikai hatóság nem adott segítséget ennek a főtartására, hát hazajöttem, hogy a magyar kormány támogatását megnyerjem a nemes célnak. De elfogtak és bebörtönöztek. Azóta Gross Ferenc eskikagól plébános elfoglalta odakint az állásomat és így nem mehetek ki.

— Mi a terve a föltisztelendő urnak a jövőre?

— Hazamegyek Csongrádra. Ha nem tudok megélni békében, akkor elmegyek misszionáriusnak.

A sokat szenvedett öreg pap itt egyet legyintett sovány kezével és mélyen fűsöhajtott:

— Sokat szenvedtem én uram s mindezt a csongrádi népért tettem.

Hegyi Antal szegedi fogságának ideje alatt nagyérdekű könyvet írt az amerikai magyarokról a kivándorlás okairól. Akik a kéziratot látták, azt mondják, hogy ennek a könyvnek a megírásával fölülte hasznos szolgálatot tett Hegyi Antal a magyarságnak és kívánatos, hogy mindazok, akik a kivándorlás csökkentésének a gondolatával illetékesen foglalkoznak, megérdemelt figyelmet szenteljenek a csongrádi volt plébános írásainak.

Aradi tanárok kitüntetése.

Arany- és ezüstérmek Milanóból.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 4

A milánói világiállításom tudvalevőleg a magyar osztály volt az, amely a szakértők figyelmét leginkább felkeltette. Az elismerés és dícséret, amelyben a magyar osztály részesült, bizonyítéka annak, hogy a magyar iparművészet rövid idő alatt oly magas fokra emelkedett, hogy az iparművészettel már régóta szakszerűen foglalkozó németek és franciák kal szemből sikerrel állja meg helyét.

A sikerben és dícsőségben, amelyet a magyar iparművészet Milanóban aratott, nagy részük van aradi embereknek is. Az iparművészeti osztály lakás-b rendezési osztályában ugyan is méltó feltűnést keltett az az *„Irt szobor”*, amelyet az aradi állami fa és fémipariskola állított ki.

A bútorokat, amelyek vörösré pácolt kárményfából készültek, Jankó Gyula, a szakiskola kiváló művész-tanára tervezte. A kivitelben segítségére voltak Nesnera Aladár, a szakiskola igazgatója és Simonffy Aladár tanár, az iskola műhelyének főnöke.

Jankó Gyula művészi tervezését jól ismeri nemcsak az aradi közönség, amelynek már többször volt alkalmunka tervét után készült bútordarabokat láthatni, de jól ismerik nevét az ország iparművészeti köreiből is és bizonyosra vették, hogy munkájával a külföldön is dícsőséget szerez a magyar iparművészetnek.

A kiállítás nemzetközi zsűrije nemrégiben osztotta ki a díjakat és amint előrelátható volt, az aradi tanárok műveikkel nagy sikert arattak. Jankó Gyulát ugyanis a tervezésért aranyéremmel, a kivitelben való munkásságáért pedig ezüstéremmel tüntették ki. Ugyancsak szép kitüntetésben részesültek Nesnera Aladár és Simonffy Aladár is, akik a kivitelben munkatársai voltak Jankónak: Nesnerát aranyéremmel, Simonffy-t pedig ezüstéremmel tüntette ki a milánói zsűri, amelyben Európa leg-híresebb iparművészei foglaltak helyet.

A kitüntetések a Magyar Iparművészeti Társulat hívatatos lapja mai számában közli s igen meleg hangon emlékezik meg az aradi tanárokról, akiknek úgy a tervezésben, mint a kivitelben tanúsított művészetét, nemes ízlését és finom kidolgozását most már a külföld is kelőképpen honorálta.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Aradi Foto-Klub folyó hó 5-ikén este 9 órakor a Központi kávéházban ülést tart. Az elnökség kéri a tagokat, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg.

Sikkasztó kereskedőseged.

Aradról — Budapestre.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 4.

Egy, a bűn lejtőjére tévedt aradi származású kereskedőseged ügye foglalkoztatja most a budapesti rendőrséget és részben az aradi is. Az illetőt Stoicu Sándornak hívják. Néhány évvel ezelőtt egyik aradi divatáru cég üzletében volt alkalmazásban, innen azonban büntös manipulációk miatt elbocsátották. Aradról Budapestre ment Stoicu és egy előkelő cég szolgálatába lépett. De ott is a régi maradt és folytatta üzleleit. Esetéről alábbi tudósításunk szól:

Stoicu Sándor néhány évvel ezelőtt Rosenblüch H. és Társa aradi divatáru cég üzletében volt alkalmazásban. A fiatal embert megnyerő külseje és szorgalma folytán főnökkel csakhamar megkedvelték és a rendesnél nagyobb jogkörrel ruházták fel. Stoicu visszaélt a bizalommal. Eleinte csak kisebb dolgokat, később azonban értékesebb holmikat lopott az üzletből és potom áron adott tul ezeken. A hiány végre is feltűnt a cég egyik főnökének és Stoicut azonnal elbocsátották.

A fiatal ember Aradról Budapestre került, ahol Arvai és Társa előkelő női divatáru üzletében nyert alkalmazást. De itt is visszaélt főnökének a bizalmával. Egy reá bízott inkasszállás alkalmával *kétszer Loronát sikkasztott*. A cég főnökkel a sikkasztásra csakhamar rájöttek és feljelentették hűtlen alkalmazotnukat a budapesti rendőrségnél.

Ebben az ügyben folytatják most a nyomozást Stoicu ellen. Minthogy a budapesti rendőrség abban a hiszomben van, hogy Stoicunak Aradon ingóságai vannak, megkereste az aradi rendőrséget a bűnügyi záriát foganatosítása iránt. A megkeresést az aradi rendőrség eddig nem foganatosíthatta, mert nem találta meg az ingóságokat. Stoicut a budapesti rendőrség letartóztatta.

MULATSÁGOK.

Az izr. nőegylet estélyei.

Arad, december 4.

Az aradi izr. nőegylet estélyrendező bizottsága végvári Neuman Dánielné előklote alatt tartott vasárnapi értekezletén megállapította, hogy az idei farsangban három estélyt fog rendezni.

Az első estély a Központi szálló nagytermében december 15-én lesz, társasvacsorával és táncsal egybekötve. A zenét valószínűleg a 33. gyalogezred zenekara fogja szolgáltatni. Az estélyre a családjegy árát 10, a személyjegyet 4 koronában állapította meg a bizottság. A belépődíjakon kívül a közönség semmiféle módon nem lesz megterhelve. A táncestélyekre tizenöt lady patroness-t kértek fel, akik felváltva, ötéssel fogják a három estélyen a bálanyai tisztet teljesíteni. Lady patroness-ekül felkértek a következő urhölgyek:

Basch Simonné, Cukor Lászlóné, Funkelstein Józsefné, dr. Kovács Marcolinné, Keller Izsóné, Leopold Zsigmondné, Löbl Gyuláné, Montag Sándorné, Neuman Alfrédné, dr. Mittler Izidorné, dr. Nagy Sándorné, Stauber Józsefné, dr. Tolnai Jánosné, dr. Tisch Móráné.

Az izr. nőegylet ezen estélyei leszelen, kedélyes jellegűekkel is kiemelkedő mozzanatok lesznek az idei szezonnak. A rendezőbizottság, élén végvári Neuman Dánielnével, mindent megtesz az estélyek sikere érdekében és így bizonyos, hogy ezek a mulatságok is ép oly

sikerűtek lesznek, mint az egylet által eddig rendezett fényes sikerű estélyek.

(=) A pankotai jótékony nőegylet által a szegény iskolás gyermekek felruházása céljából f. hó 1-én rendezett tea estélyen a jótékony céjra felűzettek: özv. Abfal Ferenccé 40 koronát, Pavlovicné Abfal Berta (Budapest), Tagányi Istvánné (Arad), Tagányi Sándor dr., Pop C. István dr. (Arad), Zoltán Emil dr. Gherba Gusztávné 10—10 koronát, Weisz József 9 koronát, Mahler Mihályné, Abonyi Henrik dr., báró Dietfurth Nádonné (Zaránd) 6—6 koronát, Kécsi Károlyné, Fűöp Adolf Henri Gyula, Posevitz Gusztáv, Paki Lázár 5—5 koronát, Povolni Mihály (Világos), Doms György, Schmidt Ferené, Abonyiné 3—3 koronát, Pokorni Berta, Popescu Jánosné (Magyarad), Niedermayerné 2—2 koronát, Jank János, Rosty Rezső, Hajdu Lajos, Chatel Otóné, Ioy Ferenc (Szőlős) 1—1 koronát, összesen 175 korona. A nemesle kü adományokért ez uton is háas köszönetet mond a nőegylet, Nogu József titkár

Aehrenthal expozéja.

Viszonyunk a külállamokhoz.

Az osztrák delegációból.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 4.

Régi szokásnak megfelelően a vendégdelegációban, tehát Budapesten az osztrák delegáció albizottságában terjesztette ma elő Aehrenthal Alajos báró külügyminiszter első expozéját. Nagystilű politikát, új elveket és irányzatot hiába várt tőle a magyar és az osztrák közvélemény: a szürke miniszter egyéniségének megfelelő expozét tartott, amely nem viseli magán a nagy koncepció, a nehéz állásra való rátermettség nyomait.

A külügyminiszter beszédében hangoztatta, hogy a monarchia valamennyi külállammal barátságos viszonyban van, első sorban természetesen Németországgal és Olaszországgal. Az utóbbi államhoz való viszonyunknál azt mondta a külügyminiszter, hogy a monarchia és Itália között nincs érdekellet. Aehrenthal vagy tudja, hogy ez nem igaz, mert az Adrián és a Balkánon érdekeink egyenesen összeütözköznek Olaszországgal és akkor kár volt az országos bizottságokat olyan együgyűeknek, vagy legalább is naivaknak tartani, hogy mondását elhiggyék; vagy pedig tényleg nem tudja és akkor léckét vehet akármelyik ujságolvasótól a monarchia és Itália érdekeinek helyes megítéléséből.

Azt azonban elismerte a külügyminiszter, hogy a gazdasági érdekek helyes szolgálata egyik legfőbb feladata a közös külügyi kormányának.

Aehrenthal expozéjáról az alábbi távirati tudósítást adjuk:

Rendkívül nagy érdeklődés nyilvánult az osztrák delegáció költségvetési bizottságának mai ülése iránt, amelyen Aehrenthal báró külügyminiszter előterjesztette expozéját.

Az ülés megnyitása után nyomban szólásra is emelkedett a külügyminiszter és elmondta nagy érdeklődéssel várt expozéját. Beszéde bevezetésében elmondta, hogy főadata annál könnyebb, mivel a delegáció mult ülészakán a külpolitikát alaposan megtárgyalta. Könnyű a főadata azért is, mert Ausztria és Magyarország a külső politika valamennyi tényezőjével barátságos és bizalommal teljes összeköttetésben van.

A monarchia politikai jelleme a kontinuitás. Megemlíti a Németországgal való szoros barátságot, amely nagy, közös érdekeknek alapja, kiváló záloga a békének és ennél fogva a jövőben is a legjobb hatással lesz arra, hogy a kontinuitás politikája fönttartható legyen. Bülow herceggel legutóbb folytatott beszélgetése arról győzte meg, hogy *nézetek teljesen egyeznek.*

Olaszországgal, másik szövetségesünkkel szinte és szíves viszonyban vagyunk. Hivatalba lépése alkalmával a miniszter barátságos eszméjét folytatott Tittonival, aki újra kifejezésre juttatta az államok között való szíves viszonyt. Olaszország és köztünk nincsen érdekellentét és így a jóviszony fönttartható lesz mindig.

Oroszországhoz tíz év óta baráti viszony fűz bennünket és a miniszter reméli, hogy ez a viszony a Balkánon való együttműködésünket sikeressé fogja tenni.

A Szerbiával való politikai viszony normális, de nem normális — sajnos — gazdasági viszonyunk. A szerb kormánytól ígéreteinek szabatos meghatározását várja a miniszter.

Beszédének végén Aehrenthal kijelentette, megragadja az alkalmat, hogy a gazdasági kérdések rendkívül nagy fontosságáról beszéljen. Ő felismerte a gazdasági aspirációk szoros összeköttetését a politikai aspirációkkal és ezért hangsúlyozza, hogy igen nagy súlyt helyez a monarchia mindkét államának anyagi kérdéseire és kiviteli érdekeire. Ehhez képest a konzuli vizsgákat reformálni akarja, mert konzulainknak első sorban a gazdasági és nyelvismeretekre van szükségük.

A külügyminiszter expozéja után Tollinger, Sylvester, Steiner, Oppenheimer báró, Schönborn gróf bírálták külügyi politikánkat.

Aehrenthal báró válasza és több fölhasználás után elfogadták a külügyminiszterium költségvetését.

Holnap az albizottság a tengerészeti költségvetést és a zárszámadásokat tárgyalja.

IRODALOM ES MŰVESZET.

A színház műsora:

Szerda: Yvonne de Treville és Hegedüs Ferenc hangversenye. Az ósz, színmű. (C. bérletszűnet.) Csütörtök: A szászony, dráma. (Bérlet B.) Péntek: Erdő szépe, népszínmű. (Bérlet C.) Szombat: Délután: Tündér Ilona, színmű. Este: Milliárdos kisasszony, operett. (Bérlet A.) Vasárnap: Délután: Gyurkovics leányok, bohózat. Este: Hajdúk hadnagya, operett. (Bérlet B.)

* Treville hangversenye. Szerdán nagy hangverseny keretében bucsuzik Yvonne de Treville az aradi közönségtől. A hangverseny érdekességét fokozza, hogy Hegedüs Ferenc, a budapesti opera tagja és Ferrari lovag is közreműködik. A koncert keretében Hessler berlini színművész egy fölkonferé dramollettje, az ósz is színes körül, melyet Marházy Miklós fordított magyarra. A hangverseny műsora a következő:

1. Lohengrin opera negyedik felvonásából Recitativo; zenekar-kísérettel éneklé Ferrari lovag.
2. Fekete dominó operából Gill Perez második felvonásbeli magánjelenete; kosztümben és maszkolva, zenekar-kísérettel éneklé Hegedüs Ferenc
3. La Traviata opera Ariája; zenekar-kísérettel éneklé Yvonne de Treville.
4. Az ósz, dramollett egy fölkonferéban; a főbb szerepeket H. Harmath Józsa, Várnay, Marházy és Delli játsszák.

5. Chanson de Esmeralda, Servais-től; zenekar-kísérettel éneklé Yvonne de Treville.

6. Valse de Chrysantheme, Messager-től; zenekar-kísérettel éneklé Yvonne de Treville.

7. Az atriái nő opera negyedik felvonásából Grand Aria; zenekar-kísérettel éneklé Ferrari lovag.

8. A windsori vig nő operából Falstaff korcsmai jelenete; zenekar-kísérettel éneklé Hegedüs Ferenc.

9. Lucia operából a Scène de la Fobé; zenekar-kísérettel éneklé Yvonne de Treville.

A koncert befejező számául Treville kisasszony a Pástorjtu című remek magyar műdal éneklé el magyarul.

Forradalmár ötlet.

A dumaválasztás. — Oroszország pénzügyei.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 4

Pétervár-ról táviratozzák, hogy a titkos rendőrség pokoli merénylet tervét fedezte föl. A forradalmárok megbeszéltek, hogy automobilon elrobognak a miniszterelnöki palota előtt és virágbokréta között elrejtett bombákat fognak fölhatni Stolypin miniszterelnök dolgozó szobájának ablakain. Az összeesküvők közül harmincat letartóztattak.

Pétervár, december 4. A békés megújulás pártja hivatalosan elhatározta, hogy semmiféle más párttal nem fog a dumaválasztások ügyében tömörülni, sem kompromisszumokat nem fog kötni. A párt azt reméli, hogy saját erejében bizhat és hogy pártjából számos képviselőt fognak megválasztani. A többi párt, a jobb éppúgy, mint a baloldal, különösen a vidéken, számos kompromisszumot köt.

Moszkva, december 4. A kerületi szemsztvót tegnap megnyitották. Elnök azt indítványozta, hogy a szemsztvó köszönje meg táviratilag a cárnak azt a jószágot, amelyet az október 5-iki és november 9-iki törvényekkel találtott a parasztek irányában. Beszédében az elnök azt mondotta, hogy a parasztek tudatában vannak annak, hogy ingyen nekik nem lehet földet adni. Az elnök nyilatkozatai a kadetpárti delegátusok között nagy izgatottságot keltettek. A delegátusok azt kívánják, hogy a táviratot a szemsztvó határozata nélkül küldjék el a parasztek delegátusai. Elnök erre a javaslat ellenőrzőnek azt ajánlja, hogy ha nem tetszik, távozzanak, mire mintegy husz képviselő eltávozik, mire a teremben huszan maradnak, akik azután egyhangulag elfogadták a javaslatot. A kadetpártiak azzal vádolják az elnököt, hogy a szemsztvó tanácskozásába ő vitte be a politikát.

Krasnojarszk, (Jeriszeszk kormányzószék), december 4. (P. t. ü.) A hadbírószék szölgálatból való elbocsátásra ítélte Koseracki ezredet, mert 1905 év november havában azt a parancsot adta egy szakasz katonának, hogy menjen a kormányzó lakására és tartóztassa le.

Pétervár, dec. 4. Orosz könyomatotnak azon a külföldön elterjedt hírével szemben, hogy Kokovcev pénzügyminiszter egy Stolypin miniszterelnökhöz intézett levélben felette súlyosnak mondotta az állam pénzügyi helyzetét és kijelentette, hogy az ez évi költségvetés 481 millió rubelnyi deficitet fog feltüntetni, — a P. t. ü. felhatalmazást nyert annak kijelentésére, hogy a pénzügyminiszter egyáltalán nem intézett levelet a miniszterelnökhöz, a mely Oroszország pénzügyi helyzetéről

szól. A pénzügyminiszter ismételtén utal a takarékos gazdálkodás sikerére, de egy szóval sem érinti a 481 millió rubeles deficitet, sőt ellenkezőleg azt reméli a tett intézkedésekkel elérni, hogy az ez évi költségvetés deficit nélkül záruljon.

A Népszínház sorsa.

Tárgyalások Ditrói Mórral.

Vizsgálat Bárdé ellen.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 4.

Eltemetjük jó Vidor Pált. Ma még sajnáljuk, tragédiája könnyeket csal szemünkbe és holnap már, holnap! Ki beszél akkor a becület mezején hősi halált halt katonáról?

A nagyközönséget, de művészköröket is legjobban érdekli most az a kérdés: mi fog történni a Népszínházzal? Szó volt arról, hogy a népszínházi bizottság házi kezelésbe veszi és egy háromtagú bizottsággal igazgatja a színházat, mely a színházi bizottság egy tagjából, egy színészből és egy megbízott íróemberből állana, míg a gazdasági ügyeket Reitter Ferenc vezeté, a színháznak régi gazdasági tanácsadója.

Ez a megoldás a színészek és a színház műszaki személyzete körében nem tetszett. Egy újságírónak ma alkalma volt beszélgetni a Népszínház egyik előkelő tagjával, aki a következőket mondta a színház jövőjéről:

— Szegény Vidor tragédiája szomorú tanulságokkal szolgál. Egy színház vezetőjének nem szabad csak idealista művészek lennie. Ő többre becsülte az irodalmi színvonalon álló Ipmuramat a Rab Mátyás sikerénél. Ilyen eszményeket ma színház bajosan szölgálhat. A Népszínház megfeneklett szekerét egész ember legyen, aki húzza. Ma egyetlen erre hivatott ember van: Ditrói Mór. Ugy tudom, ő vele folytak a tárgyalások a színház átvételére vonatkozólag. Az volna kétségtelenül a legszerencsésebb megoldás.

Fedák Sári még mindig beszéltet magáról. Egészen megtörték az utolsó napok izgalmat. A művész nagy méltatlanságnak itéli, ami vele történt. Ma így nyilatkozott egy barátja előtt:

— Én nem akartam föllépni az utolsó perclig sem a Népszínházban. Vidor akarta minden áron. Azt mondta, én vagyok az utolsó szög, amelybe kapaszkodik, nekem kötelességem megmenteni őt. Szerződést kötöttünk. Tehetek én róla, ha Vidor többet vállalt, mint amennyit megbírt? A Rab Mátyást 34-szer játszották. Ebből alig volt 6-8 gyengén látogatott ház. Én a magam részéről megtettem mindent a siker érdekében. Mért dob most mindenki követ rám!

Fedák különben már a közel napokban délvidekre utazik és onnan visszatérve, elkölt szándéka vissza vonulni zalamegyei birtokára.

— Nem akarok többé hallani sem színházról! Megcsödmörlöttem a dicsőségétől, megelégedtem a vele járó izgalmakat...

Ezzel egyelőre lekerül a napirendről a magyar színpad nemrég még hangosan ünnepelelt primadonnája és osztályrésze lesz a legszomorubb végzet művészember sorsában: a feledés.

Szirmai Imre ma levelet intézett Márkus Józsefhez, a népszínházi vezető bizottság elnökéhez, amelyben elmondja, hogy neki szerződéses joga volt a darabok rendezése, de ezt a jogát Vidor Pál — külső befolyásnak engedve —

nem respektálta. A kiküldött bizottság most visszahelyezte őt jogaiba, de a megtiszteltetést — nagymérvű színész elfoglaltságára való hivatkozással — ez idő szerint el nem fogadhatja, lemondva egyúttal az ezzel járó anyagi előnyökről is.

A Népszínház ügyével kapcsolatban súlyos vádak emeltek a *Bárd Testvérek* zeneműkiadó cég és színházi ügynökség ellen. A cég most azzal a kéréssel fordult a Magyar színpadi szerzők egyesületéhez, hogy a vádak dolgában indítsa meg ellene a vizsgálatot. Az egyesület igazgatósága elhatározta, hogy teljesíti az ügynökség kérését és háromtagú bizottságot küldött ki a vizsgálat fogantatására.

TANÜGY.

(—) Athelyezés. A közoktatásügyi miniszter Nagy Sándor ref. kovácsbázi tanítót a mezőkövácsházi állami elemi iskolához helyezte át.

HIREK.

Jönnek a kulik.

Arad, december 4

A jövő nyáron valószínűleg nagy keletje lesz a rizsnek. Az európai emberiség ezt a különben jóízű eledelet csak „garnirungnak” használja a huszeműekhez, de jövőre az elsőrangú táplálószer közé avanszál a rizs Magyarországon. Nálunk eddig elé az állatseregletek és a cirkuszok elefántjai frekventáltak főképen ezt a veteményt — a nyártól kezdve azonban más hivatása is lesz. Jönnek a kulik! Nem pusztán rizsevés céljából, hanem hogy learassák az Alföld dus termését, mert a gazdák aratósztrájtól tartanak és idegen munkásokkal pótolják a magyar aratókat.

Pár nap előtt azt mondotta a képviselőházban *Giesswein* kanonok, hogy egész Európa szeme rajtunk van: miképen oldjuk meg az agrár szocializmus kérdését, mert innen várják a példaadást. Ebben igaza van a néppárti szocialistának és épen ezért európai fontosságú az a merész lépés, amelyet a Békésvármegyei Gazdasági Egyesület *Wenckheim* Dénes gróf javaslatára tett. Békésmegyében úgy akarnak védekezni az aratósztrájk ellen, hogy kínai kulikat hozatnak az Alföldre. Hasonló határozatot hozott a györmegyei gazdasági egyesület is az arad- és csongrádme gyei gazdák lázasan szervezkednek.

A békésmegyei földbirtokosok a kínai kulik behozatala iránt már tárgyalnak is a *Cunard Line* hajóstársasággal. A kulik zömét Amerikából hozatják, azokról a területekről, ahol ezek a szegény páriák a nyomoruságos bér mellett emberfölötti munkát végeznek.

Szállításuk díja hihetetlenül olcsó. Részint üresen visszajövő hajók, részint teherszállító gőzösök hozták ezt az emberanyagot a magyar kikötőbe. A kuliknak fizetendő napszám s a hazai munkások követelése közötti különbségek állítólag egyharmad része kiteszi azt az összeget, melyet a szállításra fizetnek majd a gazdák.

Copfos, rizsevő kulik aratnak az Alföldön — és a magyar munkás ke-

nyér nélkül marad, vagy kivándorol. Sajnos, idevezettek a lehetlenszociális viszonyok.

De még nem ütött az utolsó óra. Talán van más mód is, amely mindkét fél részére kedvezően oldaná meg a helyzetet. A magyar munkásnak nem szabad kenyér nélkül maradnia, — de az országnak sem.

A mérnökök a kulturpalotáért.

Arad, december 4

A farsangi szezon megnyitója s egyben legfényesebb estéje lesz az a bál, mely az *Aradi Mérnök- és Építész-Egyesület* rendez. Január 4-én tartják ezt a nagyméretű estélyt, mely most, az előkészületek idején már varázsos erővel csábít s nagy várakozással tölti el bennünket.

Ezidél a sokat ígérő estély fénye volt a vonzerő s ehhez most egy újabb járult: a cél, melynek szolgálatában rendezik báljukat a mérnökök és építészek. Arad egy régen óhajtott s most beteljesülő, nagy alkotását támogatja a bál: a *kulturpalotát*, amennyiben a hazafiaság, tudomány és művészet e hajlékának berendezésére fordítják a tiszta jövedelmet.

Schör Lajos főmérnök, a bál nagybuzgalmu főrendezője meglehetősen levélben tudatta *Varjassy* Árpáddal, a Kölcsey egyesület elnökével, hogy a Mérnök- és Építész-egyesület elhatározta, hogy báljának tiszta jövedelmét a kulturpalota felszerelése alapja javára fordítja.

Ez a hazafias, szép elhatározás őszinte dicséretet érdemel s tarusága a Mérnök- és Építész-egyesület nemes gondolkodásának. A támogatás pedig, mely így a kulturpalotának jut, éppen a legjobb időben, a nagy terv megvalósulása küszöbén érkezik, bizonyítva a mérnökök praktikus gondolkodását. Remélhető, hogy a közönség még fokozottabb érdeklődéssel lesz ilyen körülmények között az estély iránt. A rendezőség, tekintettel a célra, köszönetet fogadjon a felülfizetéseket is.

A Mérnök- és Építész-egyesület a kulturpalota ügyét nem első ízben mozditja elő. Hasznos szolgálatot tett még annak idején, mikor a palota pályázati ügye napirenden volt.

— *Udvari ebéd.* Fővárosi tudósítónk sürgönyzi: Mint a Bud. Tud. értesül, holnap lesz a budai várban az első udvari ebéd, amelyre politikusok is hivatalosak.

— *A házelnökség József főhercegnél.* Budapest-ről táviratozzák: A képviselőház elnöksége ma délután 6 órakor tisztelgett *József* főhercegnél és *Augusta* főhercegnénél. *Justh* Gyula elnök bemutatatta *Rakovszky* István és *Náday* Lajos alelnököket rövid beszéd kapcsán, amelyben elmondta, hogy tisztelgésük célja részben a bemutatkozás, részben hódoló tiszteletük, szerelötetük és ragaszkodásuk tolmácsolása. Ezt nem a kötelesség parancsszavára teszik, hanem szívük benső sugallatát követve. *József* főherceg és neje melegen megköszönték a házelnökség tisztelgését és fél óránál tovább igen kegyesen beszélgettek az elnökség tagjaival.

— *Kölcson a hidjavításra.* Aradváros törvényhatósága tudvalevőleg elhatározta, hogy a fajármoshid javítási költségeinek fedezésére nagyobb kölcsönt vesz fel. Ebben a tárgyban *Institoris* Kálmán polgármester azt az előterjesztést teszi a december 12-iki közgyűlésnek, hogy szőlítsák fel a pénzüntézeteket ajánlattételre és a legelőnyösebb ajánlatot fogadják majd el.

— *Kaas Ivor és a vidéki hírlapírók.* A fővárosi sajtó és a politikai világ az elmúlt héten ünnepelte egy fényes banket keretében *Kaas* Ivor bárókat, az ideális lelkesedéssel és ragyogó tollu publicistának negyven éves hírlapírói jubileumát. Ebből az alkalomból az *Ujságírók Országos Szervezete* is táviratilag üdvözölte *Kaas* Ivort, akit a tollal küzdő hadseregben vezéreként tisztel minden ujságíró. Az üdvözlésre *Kaas* Ivor báró, *Staubert* Józsefhez, a Szervezet elnökéhez intézett következő levélben válaszolt:

Budapest, 1906 dec. 3.

Tisztelt Kartárs Ur!

Lekötelezve érzem magamat nagyon, hogy vidéki ujságíró kollégáim fővárosi barátaimhoz csatlakoznak. Egy Isten, egy hazs, s ezt a kettőt szolgáljuk egyesült magyar ujságírók. Én, a legöregebb, azzal köszöntöm őket, hogy teljes siker kísérje hazafias munkájukat.

Közölje kérem az aradi hírlapírókkal szíves üdvözlömetet.

Tiszteelő barátjuk:

Kaas Ivor.

— *Justh Gyula gyémántos tulipánja* Budapest-ről táviratozzák: A koronaörvlasztás mai pompás ünnepségén nagy feltűnést keltett, hogy *Justh* Gyula meggyszín mentéjén ott díszelgett a tulipán, melyet sokan megbámultak, mert smaragdja, gyémántja erősen csillogott. Az elnök sokáig beszélgetett egy ujságírókból álló csoporttal, amelynek természetesen szintén időtűnt a ragyogó tulipán. A társaság egyik tagja rámutatott a tulipánra és tetszelkedve mondta:

— Jó keret ennek a tulipánnak ez a prémes mente. *A király előtt a préme lehet rejteni.*

Justh tréfás haragra lobbant, kirántotta a fringját és így rivált rá a rosszmájú ujságíróra:

— Nem szokásom semmit sem rejtegetni. Holnap frakkbanebédhez vagyok hivatalos a királynál és frakkon is ott lesz a tulipán, amint eddig is ott volt!

Az ujságírók megéjjeneztek az elnököt, aki azután hüvelyébe dugta a fringját.

— *Schwitzer* nem megy nyugdíjba. Mint említettük, a nécsi *Die Zeit* azt a hírt közölte, hogy *Schwitzer* Lajos lovag tábornok, a temesvári 7-ik hadtest parancsnoka, legközelebb nyugalmába megy. Mint temesvári beavatott forrásból jelentik, e hír minden alapot nélkülöz.

— *Lemondás a virilis jogról.* Az 1907. évi legtöbb adót fizetők névjegyzékébe tudvalevőleg *Müller* Károly, *Műlek* Lajos dr. és *Tedeschi* Viktor törvényhatósági bizottsági tagok is felvételtek. Minthogy mind a hárman egyúttal választott tagjai is a törvényhatóságnak, *Institoris* polgármesternek bejelentették, hogy lemondanak virilis jogokról. A polgármester a lemondást bejelenti a decemberi közgyűlésnek, amely a megüresedett virillista helyekre a három legtöbb adót fizető póttagot fogja behívni.

— *Küldöttségek gróf Károlyiékánál.* *Károlyi* Gyula gróf főispán és neje, *Károlyi* Melinda grófnő ma délután fogadták az aradi *Fehér Kereset-egyesület* szép számú küldöttségét, amely a grófi párnak az elnöki állásokra történt megválasztását tudomására hozta és őket az elnöki tisztségek elvállalására felkérte. A küldöttség szónoka *Institoris* Kálmán polgármester, az egyesület alelnöke volt. *Károlyi* Gyula gróf neje nevében is köszönettel fogadta el az elnöki tisztségeket és kijelentette, hogy úgy is, mint felesége a legnagyobb örömmel fogadják a gyermekvédelem szolgálatába állni. A küldött-

ség éljenzéssel vette tudomásul a főispáni pár-
örvendetes nyilatkozatát. Ezután a *Kossuth-
szobor bizottság* és a *Magyar Védőegyesület* kö-
zös küldöttségét fogadta Károlyi Melinda grófnő,
akit Institoris Kálmán polgármester a küldött-
ség nevében arra kért, hogy fogadja el a Kos-
suth szobor javára rendezendő *honi bál* véd-
nökségét. A grófnő kijelentette, hogy örömmel
tesz eleget a kívánságnak.

— **Külföldi mérnökök Aradon.** Néhány nap-
óta két külföldi szakember: A. Adams melhour
nel és B. D. Gray amerikai vasuti mérnökök
időznek Aradon, hogy az Acsev. motor forgal-
mát tanulmányozzák. A külföldiek a legnagyobb
elismeréssel nyilatkoztak a motor forgalomról
és kijelentették, hogy hazájukban is ajánlani
fogják ennek a modern közlekedési eszköznek
használatba vételét. Ez persze csak úgy lehet-
séges, ha a személyforgalmat elkülönítik az
áruforgalomtól. A külföldi mérnökök valószínű-
leg még pár napig Aradon maradnak.

— **Ami a cseheknek fáj.** Prágából táv-
iratozzák: A *Narodni List* című ujság ke-
servesen panaszkodik, hogy Bécsben le-
leplezték Nagy Károly császár szobrát. Az
ifjú csehek orgánuma többek között a kö-
vetkezőket írja: „Megfeledeznek arról,
hogy nemcsak a németek irányában, ha-
nem a szlávok iránt is vannak kötelezett-
ségek. A szlávokat a bécsi ünnep kegyet-
lenségével érzéseiben sértették. Ausztriá-
nak Németország megalkotójához semmi
köze. Azt a szobrot Berlinben kell felállítani,
de nem Bécsben. Az *Andrássy-szobor* leleple-
zése alkalmából sincs okuk a lelkesed-
ésre az osztrákoknak, hagyják azt a ma-
gyaroknak. Az osztrákok inkább szomor-
kodjanak, visszaemlékezvén arra, ami
67-ben történt.”

— **A közös hadapródek tudnak magyarul.**
Budapestről táviratozzák: A magyar delegáció
hadügyi albizottsága ma folytatta tanácskozás-
ait. A vita során *Jekelfalussy* Lajos honvé-
delmi miniszter előadta, hogy a budapesti kö-
zös hadapródeiskolában az első évfolyam 87
növendéke között csak 7 volt olyan, aki nem
beszél tökéletesen magyarul, a második évfoly-
ambeliek pedig kivétel nélkül beszélnek a ma-
gyar nyelvet.

— **Eljegyzés.** *Lászka* Ferenc eljegyezte
Botos Manyi kisasszonyt Borosjenőn.

— **Drágasági pótlék a tanítóknak.** *Makó*-ról
jelentik: Csanádmegye törvényhatósága tegnap
valamennyi iskolát fenntartó hatósághoz átiratot
intézett, a mely foglalkozik a jelenleg uralkodó
drágasággal és ennek kapcsán felszólítja az il-
letékes hatóságokat, hogy alkalmazott tanítóit
és tanítónőit drágasági pótlékban részesítse. Az
átiratot Csanádvármegye múlt hónapban meg-
tartott közigazgatási bizottságának meghagyásá-
ból intézték az illető hatóságokhoz. Csanád-
megye illető hatósága a legjobb indokkal tár-
gyalják az átiratot és a makói izr. egyház máris
teljesítette az átirat kívánságát.

— **Házasság.** *Fischer* Oszkár f. hó 9 én
tartja esküvőjét Budapesten *Moskovits* Matild
urhölgygyel.

— **Üszedőlt díszletek.** *Temesvár* ról távira-
tozzák: A ma esti színelőadásán incidens törté-
nt, amely majdnem pánikhoz vezetett. A *fa-
készenorista* című operett előadása közben
épen *Haller* Irma énekesnő és *Ujvári* Károly
komikus voltak a színpadon, amikor a díszletek
egy része üszedőlt. A két szereplő nem sérült
meg, mert a sugólyuk közelében állottak, a kö-
zönség nagy része azonban megijedt és futva
elhagyta a színházat. Csak néhány álligátt embe-
reknek köszönhető, hogy nagyobb pánik nem
kelekezett.

— **A bankár ur csal.** *Budapest*-ről távira-
tozzák: A fővárosi rendőrség ma *Blumenthal*
Lipót személyében veszedelmes nemzetközi
szélhámost tett ártalmatlanná. *Blumenthal* mint
bankár *Mühlhausen*ben tömérdek csalást köve-
tett el és most Budapesten akart kísérletezni.
Mielőtt azonban műveleteit megkezdhetette vol-
na, Budapesten letartóztatták. A szélhámós még
egészen fiatal ember; mindössze 27 éves és
két esztendő előtt már bankár volt az elzászi
*Mühlhausen*ben, ahol irodájában harminc em-
ber dolgozott. A bankár ur üzlete olyan jól
ment, hogy évi két és fél millió márka forgal-
mat csinált. Egyik megbízóját százezer márká-
val megcsalta, mire az följelentést tett a ban-
kár ellen. *Blumenthal* erre megszökött. A mühl-
hauseni bíróság távollétében megtartotta a tár-
gyalást és 18 havi börtönrre ítélte a csaló ban-
kárt, akit ma a budapesti rendőrség a Szere-
csen utca 46. számú házában letartóztatott és
most a mühlhauseni ügyészségnek ki fog adni.

— **Halálozás.** *Ozv. Vasuta* Ferencné szül.
Bohács Éva, életének 70-ik évében f. hó 4 én
Aradon meghalt. Temetése f. hó 5-én délután 8
órákor lesz. Kiterjedt rokonság gyászolja.

— **Barabás, Arad és Vác.** *Budapest* ről táv-
iratozzák, hogy egy fővárosi estilapmal számá-
ban az alábbi kedves apróságot közli:

A budapesti cipésztestület vasárnap délután
lakomát rendezett. Az ünnepi beszéd megtar-
tására *Barabás* Bélát kérték fel, aki meg is
ígérte, hogy az ünnepélyen részt vesz és beszé-
det mond. A lakomán azonban *Barabás* ne-
lyett *Benedek* János orsz. képviselő jelent meg,
aki azzal mentette ki *Barabás* elmaradását,
hogy sürgős ügyben Aradra kellett utaznia. Az
ünnepi beszéd során *Benedek* elmondta, hogy
főhasználja az alkalmat *Barabás* megrágalma-
zására. Az 1905. évi januári választáson —
mondotta *Benedek* — Aradon és Vácon képvisel-
selővé megválasztották *Barabás* „aki azután az
aradi mandátumot tartotta meg. De csak keve-
sen tudják, hogy mi volt ennek az oka, *Bara-
bás* ugyanis hazafias ünnepeken tartott beszé-
deit rendszerint így kezdte: *Aradról jöttem.* Ha
Vácot tartotta volna meg, azt kellett volna mon-
dania, hogy *Vácról jöttem.* Ez pedig félre-
értésekre adott volna okot a gyengébbek-
nél és ezért inkább Aradot tartotta meg. A
társaság órlási hahotára fakadt, melybe csakha-
mar belevegyültek a szünni nem akaró kiáltá-
sok: *Éljen Barabás!*

— **A kispap hűne.** *Budapest*-ről jelentik:
Kórody Béla rendőrfogalmazó, mielőtt a gyalá-
zatos gyermekrontásért letartóztatott *Barabás*
István volt szerzetest átkísértette volna az
ügyészséghez, még egy utolsó kísérletet tett,
hogy az elvetemült embert vallomásra bírja.
Vallásosságához fordult és szívéhez beszélt. A
bűnös tényleg magába szállt és beismerte ret-
tenetes bűneit. „Nem tehetek róla, mondotta,
beteg ember vagyok, nem tudok vágyaimon
uralkodni. Legjobb is lesz, ha elküldítenek az
emberektől.” Azután tételen-tételenre beismerte az
ellene felhozott vádak valóságát, de tagadta,
hogy büntéren lennének. Senkivel sem szövete-
kezett. A rendőrség azonban nem bíz neki és
ebben az irányban folytatja a nyomozást.

— **A „színész”** Hogy mi csoda gazdálkodás
folyt a Népszínházban a szerencsétlen *Vidor* Pál
igazgatásában, arra jellemző ez a kis történet:

A Népszínház egyik színésze előadás közben
bénított a színészpályába, de észrevette, hogy egy
idegen hölgy ül már ott.

— **Bocsánat, ha zavartam,** . . .
Vissza akart vonulni, de az idegen hölgy nyá-
jasan utána szólott:

— **Oh, csak üljön le!** Hiszen kollégák va-
gyunk.

A színész érdeklődve kérdezte:
— **Hogya? Kegyed színésznő?**
— **Perze!**
— **Es ha szabad kérdeznem, hol van szerző-
dése?**
— **Hát a Népszínházban.**
— **A Népszínházban? Es mióta?**
— **Egy év óta.**
— **Kolosszalts! Hiszen én is a Népszínház tag-
ja vagyok.**

— **Igazán? No ez érdekes! Mily különös, hogy
sohasem találkoztunk!**

Kiderült, hogy a kisasszonyt egy népszínházi
bizottsági tag „ajánlotta”, vagyis helyesebben rápa-
rancsolt a szegény *Vidorra*, aki ennek folytán kény-
telen volt őt szerződteni 2400 korona évi fizetéssel.
A kisasszony egyetlenegyszer lépett föl, de a fizé-
téséért mindig szorgalmasan elküldte a szobaleányát.
O volt tehát a legdrágábban fizetett színművésznő
az egész világon, mert egy föllépéséért kétezre-
tégyszáz koronát kapott!

— **A főhercegnő kocsija alatt.** *Budapest* ről
jelentik: Egy udvari kocsi, amelyben *Gizella*
főhercegnő ült, a *Wesselényi*-utcán át a *Rotten-
biller*-utca felé tartott. A *Rózsa*-utca keresztező-
sénél *Takács* János kávéházi tüzlőgőny, aki ke-
rékpárján ült, az udvari kocsi alá került. *Ta-
kács*nak baja nem történt, de a kerékpár eltö-
rött. Az udvari kocsi megállt és csak mikor a
főhercegnő meggyőződött arról, hogy *Takács*
meg nem sérült, folytatta útját.

— **A hollódi karambol.** Félhivatalosan je-
lentik: A *Szombatság-Rogoz* és *Hollód* állomá-
sok között tegnap délután történt vonatösszeütkö-
zésről s ennek különben is súlyos követke-
zményeiről több napilapban tulzott hírek jelen-
tek meg. A közönség kellő tájékoztatása végett
az államvasutak igazgatóságától kapott értesíté-
s alapján közöljük, hogy a sajnálatos baleset
alkalmával három vasuti alkalmazott (két moz-
donyvezető s egy fűtő) meghalt, két vasuti al-
kalmazott súlyosan, négy pedig könnyen meg-
sérült. Az utasok közül nem halt meg senki,
hanem három utas súlyosan, három utas könnyen
megsérült.

— **Lopások Vidor temetésén.** *Budapest* ről
jelentik: *Szegény Vidor* Pál temetésén a zseb-
tolvajok alaposan felhasználták a tolongást és
egész sereg órát, pénztárcát loptak el. Többek
között följelentést tett *Bátori* Erza 19 éves szí-
nész, akitől a tolongásban leloptak több száz
koronát érő *premes bundáját*; mire feleszmélt,
a tolvaj már eltűnt a tömegben. Ellopták *Es-
terházy* István géplakatos nejének aranyóráját
és aranyláncát és *Kamray* János szobrász nejé-
nek pénztárcáját 86 korona készpénzzel és egy
osztálysorsjeggyel. A tolvajok közül a rend-
őrség letartóztatta *Bagó* Béla és *Stengler* Rezső
rovott multu veszedelmes zsebtolvajokat, akik-
nél erszényeket és egy csomó zálogcédulát talá-
láltak.

— **Jeggyűrű a Központi szálloda és a Zrínyi
utca közt az Andrássy u on elveszett.** A megtaláló
kérteik a Központi szálló irodájában átadni, ahol a
gyűrű teljes értékét készpénzben megkapja.

— **Szabó féle parmai ibolyaszappan a szap-
panok ideája.** Rendkívül kellemes ibolya illata s bőr-
puhító, úde hatása olyan, hogy egyetlen kü földi
szappan sem versenyezhet vele. Készíti *Szabó* Béla
piperezszappan gyáros Miskolcon. Darabja 80 fillér,
3 drb. 2 korona 20 fillér, kapható Aradon *Vojtek*
és *Weisz* drogeriajában, *Földes* K. Ring L., *Róza*
nyay M. gyógyszereszeknél, *Brunner* Béla, *Guttman*
és *Berger*, *Glück* Dezső kereskedőknél. Az országos
hírű *Szabó* féle gyermekszappant az anyák figyel-
mébe ajánljuk.

— **Ami jó az hathatós!** *Dacára* a sok sava-
nyuvizek konkurrenciájának, sikerült a hírneves
Krondorff savanyuviznek szeretőire nagyobb forgal-
mat csinálni. Ez annak köszönhető, hogy a *Kron-
dorff* savanyuviz paratlan jóízű asztalvíz, azonkívül,
mint gyógyital nyakoldó hatásánál fogva úgy a

gyomor, tüdő és a többi hurutos bántalmaknál az orvosok által a legjobb sikerrel alkalmaztatik.

— Praeservatív ideális legjobb minőségben Vojtek és Weiszal. 112

Estélyek divatja.

Páris, december hó.

Káprázatos fényvel és pompával telnek meg minden este a nagy városok hangversenytermei és színházai. Subog a selyem, tündöklök a gyémánt, csupa szépség és gazdagság ez a világ. A divat jelenleg az estélyruhákra a poézis egész özönét pazarolja. Ezt főleg az teszi, hogy az estélyruhák ma kivétel nélkül lenge szövetekből készülnek.

Néhány esztendő előtt sűrűn láttuk a tisztán selyemből készült bál ruhát. Ma ezt még asszonyokon sem látjuk. Minden selyem főképpen borítanak valami lengeséget: tüllt, Crépe de Chine-t, selyem-muszlint, vagy csipkét. Sőt főleg első sorban csipkét, e nélkül ma ugyiszlán nem teljes az elegáns estélyruha. Csak egy hullámszerű a nők alakján a drága, csodaszép csipkék és nyomukban csodálat kél a szakértők ajkán. Különösen, ha a most annyira kedvelt kézimunkáról van szó. Nagyon kedveltek az ugynevezett ir-csipkék, még pedig többnyire fehér színben. A legdrágább selyem- és bársonyruha is ott pompázik az eddig mellőzött horgolás.

A szövött és selyemcsipkéből különben az eddiginél ötletesebb díszeket alkotnak. A kivágott derékokra lágy redőzetű legyezőformában ölik, a szoknyán apró tunikákat alkalmaznak. Ezek olykor fel-futnak a derékre is és princessze ruhát alkotnak. A csipkékenyék ezidén is rendkívül kedveltek és nyomukban a középkori pompa egy-egy lehellete suhan.

A szalag nagyon divatos lesz az ijei estélyruhák díszül. Festői színhatásokat igyekeznek velük elérni s a franciák főleg a Pompadour-szalagokat kedvelik. Ezer változatban, elűtő esikozással és apró virágmintákkal, csokrokkal készül. Különösen övnek használják őket. A legújabb övek hátul nagyon magasak és elől épp oly keskenyek. Azonfelül látunk olyanokat, amelyek körül magasak és mintegy pótolják a fűzős aljat. A hozzávaló övek olykor vagyont érnek. Ugy a kivétel, mint az anyag is becses, eltekintve azoktól, amelyek drágakövektől ékesek. Igazi ékszereknek jelölhetjük őket.

Nagyon kedvesek és célszerűek a most annyira viselt csipkeblúzok. Fehér, vagy krémszínben készülnek bájosabbnál bájosabb kivitelben. Aki a szintelen elegancia rendületlen híve, az teljesen egy színben viseli. Aki ellenben szereti a változatosságot, az több színben készítteti a selyem vagy batist-derekat és sokféle alakban viselheti a tulajdon blúz. Régi szokás ez, csak felelevenítették, habár új formában. Nagyanynaink viseltek mollruháikhoz különböző számú felső ruhát és övet.

A prémnek fontos szerepe jut most az estélyek divatjában is. Különösen a világos és első sorban a fehér szőrmét kedvelik. De annak is alkalmazkodnia kell az általános divathoz: poétikusnak kell lennie. A fehér corocöl és a hermelin rendkívül alkalmas e célra, de csaknem elmerül a lengébbnél lengébb csipke- és selyemmuszlin fodrokba. Így esik meg, hogy a máskor ridegséget jelképező prém a legbájosabb poézis kifejezője lesz. A színházi és estélyköpenyek csaknem kivétel nélkül hermelin és corocöl prémekkel lesznek díszítve. Mint drága kivételt kell említenem a tollprémét is. Az előbbiekből ki valódit vessz, ki meg utánzatot, kinek mire telik, mert a télen már az utánzatok is nagyon elfogadhatók.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Verekedő kereskedő. Könnyű testi sértés vétségé el vádolva állott ma az aradi öntözőjárásbíró előtt egy eleki kereskedő. Tausch Győző. A múlt hónapban Tausch észrevette,

hogy az utcán Schillinger Miksa eleki kereskedőnek fia és segédje botokkal felfegyverkezve nyomon követik. Tausch ekkor szintén botot vett magához, odalépett a két flatalemberhez és némi szóváltás után felpofozta őket. Az incidens után Tausch bement Schillinger Miksához és kérdőre vonta, hogy mért uszítja fiát reá? Schillinger kiutasította Tauscht, mire ez neki esett a hetven éves embernek és alaposan megverte. A mai tárgyaláson, Tausch viszonvádat emelt a panaszos ellen, azt állítván, hogy Schillinger is ütlegelte őt. De a bíróság csak Tauscht mondta ki vétkesnek és könnyű testi sértésért negyven korona fő és husz korona melékbüntetésre ítélte. A tárgyalást Zih József albiró vezette. Érdekes, hogy Schillinger felmentése ellen az ügyészi megbízott felebbezett.

§ Dinamit merénylet Szintyén. Ez év január 23-án Szintye községben Bozgan György és Bozgan Vasillie földművesek bosszúból el akarták pusztítani Wiederhaus Rzső kereskedőt és családját. Ejnek idején aláásták Niederhaus házáat, dinamitot helyeztek el és kanóccal megakarták gyújtani. Egy éjjeli ór azonban még idejekorán észrevette a merényletet, mire a két ember elmenekült. Ma álltak tettükért az aradi törvényszék előtt, amely Bozgan Györgyöt három havi, Bozgan Vasilliet pedig két havi fogházra ítélte. Az elítéltek felebbezték. A tárgyalást Bittó József bíró vezette.

VÁROS ÉS MEGYE.

Aradváros közgyűlése.

— A tárgysorozat. —

Sorrendje az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága által december 12 én d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak:

1. Polgármester november havi jelentése -- 2. Kecskemét város átirata II Rákóczi Ferenc szabad ságharcának oknyomozó története egységes tudományos munkában való feldolgozásához szükséges adatok gyűjtése, monografiában feldolgozása és a Rákóczi kor történetének megírása tárgyában. — 3. Pozsony város felirata a képviselőház és a földművelésügyi miniszterhez a huszdrágaság megszüntetése tárgyában. — 4. Főispán értesítése Marosi Miklós polgármesteri fogalmazó fellüggesztése folytán a fogalmazói állásra Bökényi Arisztid helyettesítése tárgyában. — 5. U az értesítése Kilényi János tb. főszámvevőnek a számvevői állással járó t-endők végzésével való megbízása tárgyában. — 6. Polgármester jelentése, mely szerint Müller Károly, Mülek Lajos dr. és Tedeschi Viktor törvényhatósági bizottsági tagok kijelentették, hogy 1907. évben jogukat a törvényhatósági bizottságban a választás által nyert megbízásuk alapján kívánják gyakorolni. — 7. U sz. jelentése Masztig Emil rendőrhadnagy ellen lefolytatott fegyelmi eljárás eredményéről. — 8. U. az. jelentése Vidéki Gusztáv rendőrségi segéd tiszt ellen elrendelt fegyelmi vizsgálat eredményéről. — 9. A tanács jelentése az Andrássy szobor leleplezési ünnepélyén a város közönségének képviseltetése tárgyában. — 10. Hudecz Ferenc kérvénye annak kilitásba helyezése iránt, hogy a mennyiben a magyar állam kötelekébe felvételnek, a város községi kötelekébe felvételni fog. — 11. A polgármester előterjesztése az átvett fajármos hid javítási költségeinek fedezetére szolgáló kölcsön felvételének engedélyezése iránt. — 12. A tanács jelentése a főispáni irodában alkalmazott díjnak fizetésének negyedévenkénti részletekben való utalványozása iránt. — 13. A tiszt ügyészéig bemutatja a Böhm és Kádárral a Maros-híd kijavítása iránt kötött szerződést. — 14. A tanács javasolja, hogy a II. és III. ártéri hidak javításához fenyőfa cölöpök helyett tölgyfa cölöpök alkalmazassanak. — 15. A polgármesternek jelen ése négy kiegészítő napidíjnak alkalmazásáról. — 16. A hidjavítási munkálatokat vezető bizottságnak javaslata a fajármos hid egyik nyílásának újbóli izezése, illetve az azzal járó 1563 korona többkiadásnak engedélyezése iránt. — Németi József ideiglenesen nyugdíjazott rendőrnek végleges nyugdíjaztatása iránti kérelme. — 18. A jog-

ügyi bizottságnak jelentése Janszky Odön nyug. városi kiadónak nyugdíj-ügyében. — 19. A tanácsnak javaslata a kormányhatósági jóváhagyást nyert járdá és utcaterület használatáért járó díjakra vonatkozó szabályrendeletnek életbeléptetése iránt. — 20. A belügyminiszter intézvénye a vízvezeteki művek megváltása iránt hozott határozat jóváhagyása tárgyában. — 21. A tanács jelentése a város részére 1907. évben szükséges vas. fenyő és tölgyfaanyagok szállítása iránt tartott árlejtések eredményéről. — 22. A tanács előterjesztése Veres Gábor, Nagy István, Majoros Lajos, Bohus Lajos báró, Priegl István dr. Weisz Dávid, Pityi Mihály, Kovács Gábor, Netzin Mihály és Olajos József által emelt új épületek után községi adómentesség megadása tárgyában.

NAPIREND.

December 5. Szerda Róm. kath. naptár: Szabbasz. — Protestáns naptár: Szabbasz. — Görög-keleti naptár (november 22.): Filemon. — A nap két 7 óra 31 perckor, — nyugszik 4 óra 8 perckor.

A Fehér Kereszt-egyesület ingyenes orvosi rendelőintézete (Magyar-utca 6.) Rendelő orvosok: Dr. Leitner Ernő délután 3-4. Dr. Fodor Odön délelőtt 8-9. Dr. Rosenbaum Pál délelőtt 8-9. Dr. Hermann J. Károly kedden és pénteken délelőtt 12-1 órakor.

Időjelzés. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint, a mai napra a következő időjárás várható: Változókéony, enyhe, elvételre csapadék.

December 5. Az aradvármegyei gazdasági-egyesület igazgató-választmányi ülése délelőtt 8 1/2 órakor.

December 8. A magyar szent korona országai vasutas szövetsége aradi körületének szórakoztató estélye este 8 órakor (Láng-vendéglő). — A kurticsi dalárda hangversenyvel egybekötött táncvigalma (Nagyvendéglő)

KÖZGAZDASÁG ES KÖZLEKEDES.

Budapesti áru- és értéktörzsde.

4. Aradi Köztudományi távirati tudósítása.

Budapest, december 4.

Amerika változatlan. Kínálat és vételkedv gyöngye. Elkelt 20,000 méterháza alig tartott áron. Az áruk 50 kilónként számítva:

Déli tőzsde.

Áprilisi buza 1907-re	7.43—7.44
Ross 1907. áprilásra	6.62—6.63
Zab 1907. áprilásra	7.50—7.51
Uj tengeri 1907-re	5.24—5.25

Zárul 5 órakor:

Áprilisi buza 1907-re	7.43—7.44
Ross 1907. áprilásra	6.62—6.63
Zab 1907. áprilásra	7.50—7.51
Uj tengeri 1907-re	5.24—5.25

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	637.50
Magyar hitelrészvény	825.75
Osztrák-magyar államvasúti részvény	680.40
Leszámitolobank részvény	521.50

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— December 4. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 120—122 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 124—126 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 126—128 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig.

Sertéslétszám: December hó 1. napján volt készlet 25,766 darab, december hó 2. napján főlhajtatott 50 darab, december hó 2. napján elszállított 963 darab, december 3. napjára maradt készletben 24,037 darab.

A hizotti sertésüzlet irányzata: Változatlan.

— Az aradi közuti vaspálya és téglaár részvénytársaság forgalmi kimutatása 1906. évi november 16-tól 80-ig. Személyszállítás 1906. november 16-tól 80-ig 19548 személy, bevétel 4109 korona 20 fillér, 1905. november 16-tól 80-ig 17400 személy, bevétel 3658 korona 70 fillér, 1906. január 1-től november 80-ig 517486 személy, bevétel 104498 korona — fillér, 1905. január 1-től november 80-ig 487782 személy, bevétel 98621 korona 20 fillér. Teherszállítás 1906. november 16-tól 80-ig 2718950 kilogram, bevétel 2846 korona 45 fillér, 1905. november 16-tól 80-ig 3101670 kilogram, bevétel 8888 korona 38 fillér, 1906. január 1-től november 80-ig 66184890 kilogram, bevétel 67708 korona 66 fillér, 1905. január 1-től november 80-ig 51889790 kilogram, bevétel 57558 korona 18 fillér.

Uj-aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Arad, december 4.

Már december elejénél tartunk és az időjárás olyan, mint az ősz kezdetekor volt.

Más évben ilyenkor már hidegebb szokott lenni és erősen havazott. De hiszen jól van ez így is, csak kapják meg idejekorán a vetések a téli takarót, hogy az esetben, ha a tél zord lesz, meg legyenek védve a fagy ellen.

A gabonailletben a stagnáció tovább tart.

A mai piacon eladásra került kb.:

2500 mm. buza 6.50—6.75.

800 mm. új tengeri 4.10—4.20.

Névleges jegyzés:

Zsib 6.10—6.20.

Árpa 5.70—5.80.

Rozs 5.30—5.40.

Arak koronaértékben, 50 kilónként értendő.

— Bécsi vágómarhavásár. Bécs, december 3.

A mai vásárra került 2651 magyar, 640 galiciai, 682 német, összesen 3973 drb.

Jegyzetek:

Magyar elsőrendű 64—84 K., kivételesen 95 K., másodrendű — K., harmadrendű — K., elsőrendű galiciai 82—90 K., másodrendű — K., német hizott 79—92 K., kivételesen 107—111 K., másodrendű — K., legelői — K., paraszt ökrök 64—72 K., bika 58—84 K., kivételesen — K., tehén 58—84 K., bivaly 52—66 K. Szaz kilónként, ételsúlyban, fogyasztási adó nélkül.

CSARNOK.

Lucia.

Irta: Somogyi Gyula.

(Folytatás.)

Megvárta, míg elhangzott vidám kacajuk s mikor már fapucuk kopogását sem hallotta, elővette oldalán függő gitárját s csendesen, szerelmesen, úgy, ahogy csak egy heves olasz szív tudja érzelmeit tolmácsolni, énekelte a hajósok dalát. Érzéssel, szívből szólón hangzott a dal: sol mare lucida... s mikor a refrainhoz ért, hogy santa Lucia, santa Lucia, megmozdultak a pupa, meleg párnák, édes mosolyra nyitak a szendergő ajkak s felébredt álmaiból Lucia. Piros ajkairól édes mosoly lebbent el s nem volt rest, hogy egy forró, hosszú, édes csókra kidugja az ablakon fűrtös fejcskéjét. Lodovico hevesen szorította keblére s millió édes csókkal borította el a mosolygó ajkakat, arcát, kőkény két szemét.

— Luciám, édes Luciám bucsuzni jöttem hozzád. Egy egész hétig távol leszek tőled, künn a messze tengeren.

— Ne bánj, édes Lodovicom, én veled leszek gondolataimban örökre.

Boldog volt Lodovico, igen boldog. Nem törődött már a délutáni veszteséggel, nem baratai csipkedésével, csakhogy övé Lucia, a szép, a kedves Lucia. Alig, alig tudott töle megválni.

— Még egy csókot, egy édeset, utolsó, — s mikor már vagy tíz lépésre eltávolított tőle, még egyszer visszaszaladt egy szerelmes ölelésre, egy szerelmes édes csókra.

Másnap, úgy déltájban, vendége jött Guiseppa apónak. Egész hónapra bérelt szobát. Oly különösnek látszott az idegen. Egyszerű, bár kifogástalan ruhája csak emelte előkelő külsejét s ha a jó Vincenza anyó éne, biztosan ráfogná hogy egy áruhába bujt príncipe, aki az ő Luciájáért vetette le aranyos ruháját s jött az ő szegényes hajlékukba. A jó népek hamarosan megszerették Finetti Marcót, amint ő magát nevezte. Együtt költötte el velük szegényes ebédjét, vacsoráját; esténként kiültek a ház előtti padkára s együtt gyönyörködtek a ragyogó csillag pompás végtelenségében. Egyszerű kedvességével egyszerre meghódította az egész háznépét.

Marco, hogy magát el ne árulja, egész nap festéssel foglalkozott s csak késő délutánonként ült ki Luciához a kert árnyékos lugasába. Elmondta, hogy ő Turinból való; öreg édesanyjával csendesen éldagáltak együtt, de őt

e űzte a tudás vágya s már hosszú idő óta barangolja be a nagy Itáliát. Jó édesanyja már bizonyára epedve várja s mily boldog meglepe és volna számára, ha ily szép leánykát vezethetne édes kis feleségként szerény hajlékába.

Luciának nagyon tetszett az idegen s szívesen hallgatta mézes szavait. Önkénytelenül összehasonlította Marcót Lodovicóval, s látta, hogy Lodovico jó fiu, szép szál legény, szép fűrtös a haja, mosolygó az ajaka és tudná is szeretni, — de — de Marcót még százszorta inkább.

Egyik délután Lodovico már nem birt a szívével, nem tudta megállni, hogy egy édes csókra, egy forró ölelésre be ne nézzen a községbe, szeretett Luc ájához. Sietve ment végig az utcákon, nem törődött a vízmerítő lányok tréfáival, csak rohant Anacapri felé. Mily édes lesz a viszontlátás csókja, hogy fog örülni a kedves kis lányka. Lucia ott ült a lugasban, citrom és narancsvirágokból font koszorút s amikor Lodovicót megpillantotta, Isten tudja, tán nem annyira az örömtől, mint a nem várt viszontlátástól nyílt oly tágra kőkény két szemé, tán jobban is szerette volna, ha Lodovico később, vagy máskor jön. Hisz oly szép, oly édes ábrándokat szőtt illatos koszorúja közé s most — vége az álomnak, vége az ábrándnak.

Unottan kelt fel s vérpiros ajkait egykedvűen nyujtotta csókra.

— Mi bajod Luciám? Bántott valaki? Miért oly hideg a csókod, miért oly szokatlan az ölelése? — No ne szomorogj; nézd, hoztam szép gyöngyöt a hajadba; no csókod meg ná: kis bogaram a te szerelmes Lodovicodát.

Szerelmétől hevülten ölelte szívére a szép leányt. Tekintete a virágokra esett.

— Ugye vártál, ielkem, ugye nekem készítetted a virágokat?

— Neked, igen, neked — szólt félénken a leány s szótlanul ült le Lodovico mellé, ki millió bohó kérdéssel faggatta, hogy csak elűzze a sötét árnyékként homlokára boruló bánatot. Lucia szemei azonban egy más világban révedtek, gondolatai messze-messze jártak, valahol abban a turini kis házban, melyet Marco oly kedves szavakkal festett le előtte.

Lodovico elbucszott. Szomoruan, lehorasztott fejjel haladt végig az utcákon s szívében keserű gyanyu vert fájó, mély sebet. Mikor a San Salvatore templomához ért, rákiáltott Stefano:

— Horvá, Lodovico? Tán elhagyott a kedvesed, hogy olyan busan bandukolsz? Bizony nem is csod, ha egy ilyen mifajta szegény halás: legényt elhagynak a lányok egy szépszavu festőért.

— Mit mondasz? — sziszszent fel Lodovico.

— Hát te nem is tudod? Hisz az egész falu beszél már, hogy Lucia szerelmes a piktorba.

— Hazudsz, gazember! — kiáltott fel Lodovico s torkonragadta az áruló Stefanót.

— Te bolond, azért ne szorongasd úgy a torkomat. Menj ma tizenegy órakor Tiberius sziklásjához; véletlenül hallottam meg, hogy ott lesz találkájuk.

(Vége következik.)

IDEGENEK ARADON.

— December 4 —

Fehér Kereszt szálloda. Famira Róbert százas Szászváros. — Fabián László bíró Budapest. — Horváth Antal és családja Budapest. — Nádai Iván hivatalnok Budapest. — Mérei Imre és neje Temesvár. — Springer Sándor kereskedő Zombolya. — Dr. Szabó Miklós ügyvéd Cegléd. — Szabados Mihály birtokos és neje Püspökladány. — Mocsári Sándor és neje Breznobánya. — Selmei János gazdálkodó Csefa. — Lóvy József kereskedő Csejthe. — Schwarc Dezső kereskedő Békéscsaba. — Hegedüs Manó kereskedő Békéscsaba. — Posztós Antal kisbirtokos Rimaszombat. — Szabó Miklós és család Debrecen. — Vágó Erzsébet és leánya Orosháza. — Vari Gábor és családja Orosháza. — Zerkovics József kereskedő Budapest. — Lóvy Bernát kereskedő Komárom. — Reiner Sándor vállalkozó Tótkomlós. — Gennan Ilés malomtulajdonos Csáková. — Lengyel Sándor gazdálkodó és neje. — Fried Ignác utazó Budapest. — Székely Vilmos utazó Budapest. — Veró N. utazó Budapest. — Spitzer Sámuel utazó Budapest. — Sárközi József utazó Budapest.

— Haeker Ernő utazó Budapest. — Erber Manó utazó Budapest. — Seidel Albert utazó Budapest. — Kun József utazó Budapest. — Ulbrich Endre utazó Budapest. — Steiner Leopold utazó Budapest. — Buchbinder F. utazó Budapest. — Ehrenfeld Imre utazó Budapest. — Fleischmann Jakab utazó Budapest. — Loschiter Aladár utazó Bzdán. — Hejrich Károly utazó Bzdán. — Losonczy Géza utazó Bécs. — Adelsberg Miksa utazó Bécs. — Veiner Miksa utazó Bécs. — Klein Salamon utazó Bécs. — Kern Siroc utazó Bécs. — Pusztai Mór utazó Bécs. — Magyarai Salamon utazó Bécs. — Vajda József utazó Bécs. — Buchbinder Ármán utazó Bécs. — Lóvy Salamon utazó Bécs. — Baumwald F. utazó Bécs. — Lippovics Lajos utazó Bécs. — Fucha Jenő utazó Bécs. — Schwarc Manó utazó Bécs. — Kelsmen Antal utazó Bécs. — Braun Izsó utazó Kecskemét.

Központi szálloda. Salzman Vilmos és családja vendéglős Battonya. — Hegedüs J. színész Budapest. — Mihályi J. színész Budapest. — Góf Eszterházy J. huszáronkéntes Budapest. — Schwarc Vilmos maganzo Temesvár. — Dr. Stein Gyula ügyvéd Lippa. — Telkes Ernő igazgató Budapest. — Maltics István szőlőbirtokos Magyarád. — Dr. Török Henrik ezredorvos Budapest. — Messer Ármán kereskedő Pankota. — Törös Armand kereskedő Budapest. — Lust Armin kereskedő Budapest. — Elek Miklós kereskedő Budapest. — Deutsch Vilmos fakereskedő Nemetújvar. — Fischer Bernát fakereskedő Budapest. — Toth Dezső gazdasz Bzdán. — Sofary I. csendőrhátnagy Temesvár. — Góral József fakereskedő Budapest.

Pannonia szálloda. Klein Mór utazó Budapest. — Kohn Izido utazó Budapest. — Demka János igazgató Nagyhalomgy. — Várady Lajos miniszteri szämvizsgáló Budapest. — Berkovics János kereskedő Nagyhalomgy. — Markovits Antal könyvvezető Ujvidék. — Gailing József kereskedő Acsill. — Leitner J. kereskedő Budapest. — Kőmives Mihály kereskedő Nagyvárad. — Polgar Bertalan tanár Győr. — Kara Krecsun földbirtokos Bács. — Keresztes János utazó Bécs. — Ilés Lőrinc utazó Budapest. — Karacsonyi Imre utazó Budapest. — Lóvinger Béla kereskedő Békerek. — Kleinberger József utazó Bécs. — Tehel Sema utazó Budapest.

Nemzeti Színház.

C) bérletszűnet.

C) bérletszűnet.

Szerdán, 1906. évi december hó 5 én.

Nagy hangverseny.

MŰSOR:

„Lohengrin“ opera 4. felvonása: Recitativó. Zenekisérettel énekl: Lovag Ferrari.

„Fekete domino“ opera 2. felvonása: Gill Perez magánjelenete. Zenekisérettel énekl: Hegedüs Ferenc.

„Aria“ La Traviata operából. Zenekisérettel énekl: Yvonne de Treville.

Falstafi korcsmajelenete Vindsori vig nők operából. Zenekisérettel énekl: Hegedüs Ferenc.

„Chanson d'Émeralde“ Franz Servaistól. Zenekisérettel énekl: Yvonne de Treville.

„Chanson Provençale“ Dell'Aquatól. Zenekisérettel énekl: Yvonne de Treville.

„Grand Aria“ Afrikai nő operából. Zenekisérettel énekl: Lovag Ferrari.

Scène de la Folle Lucia operából. Zenekisérettel énekl: Yvonne de Treville.

Az ősz.

Dramolet 1 felvonásban. Irta: Schmiéd-Heszler Valter. Németből fordította: Marházi Miklós.

SZEMÉLYEK:

A gróf Lothar	Várnai Jenő.	Ella	Harmath J.
	Delli Lajos.	Egy idegen	Marházi M.

Kezdete este 7 ós fél órakor.

NYILTTER.*

Nyilatkozat.

Kiskoru Kósa Gyula fiam, illetve öcsénk semminemű adósságaiért felelősséget nem vállalunk.

Arad, 1906. december 3.

Özv. Kósa Samuné,
Kósa Olivér,
Kósa Ernő.

2956

Kölcsey-egyesület
Aradon

Saját érdekében!

vásároljon öltöny-, télikabát- és divatmellény-szöveteket a kizárólagos posztógyári raktárba.

Legszolidabb kiszolgálás.

Leichner és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17.

Aradvárosi és megyei telefon sz. 475.

Arad vármegye
közigazgatási és földművelési

fali-

térképe

szerkesztetett és nyomtatott a m. kir. államnómdában.

Mérték 1:144000

Megjelent 1906. decemberben.

Ára 2 korona.

2571

Ingusz I. és Fia

könyv- és papirkereskedésben

Arad, Weitzer János-utca.

19420—1906 *h.

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottsága által 8382—228—1897. sz. a. alkotott és kormányhatóságilag jóváhagyott a „cseléd-

menedékház“ létesítéséről, a nő cselédek jutalmazásáról szóló szabályrendelet 4 § a értelmében minden év, tehát a folyó 1906. végével is cselédjutalom címén 400 koronát tevő 3 díj, és pedig I. 200 korona, II. 100 korona, III. 100 korona lesz, az arra érdemes cselédek részére kiadandó.

Ezen jutalom díjak elnyerése iránt pályázhatnak 18 életévet betöltött jó és hűséges magaviseletű havi vagy évi bér mellett szolgáló helybeli vagy idegen illetőségű nő cselédek, kik kizárólag vagy főleg a házban vagy a család egyes tagjainak szolgálatában Arad szab. kir. város törvényhatósági területén egyfolytában legkevesebb 3 éven át gazdájuk megelégedésére szolgálnak, erkölcsileg kifogás alá nem esnek és a cselédbeiratási díjakat pontosan megfizették.

Azon cselédekre nézve, kik a beiratási díj fizetését elrendelő szabályrendelet életbeléptelőségi vagyis 1882. év előtt léptek szolgálatba azóta változatlanul mindig egy helyben szolgálnak, a beiratási díj feltételszólól kivételnek.

A jutalomdíjban már részesült cselédnek újabb pályázata esetén a korábbi jutalmazást megelőző szolgálati ideje nem számítható. A szolgálati idő tartamában beszámítandó az az idő is, melyet a cseléd oly szolgálatban töltött el, a mely szolgálat a cseléd tartó elhalálkozás miatt szűnt meg. A díjak kiosztásának alapjait a szolgálati idő nagysága vétekt; elsőbbségben azok részesülnek tehát, kik: a) egy helyben leghuzamosabb ideig szolgáltak, b) egyenlő minőség esetén összes szolgálati idijüket véve Aradon legrégebben szolgálnak. Jutalomdíj elnyerése végett minden év december első napjától 15. napjáig tartozik a cseléd gazdája vagy a gazdaszonya által kiállított bizonyítvány, cselédkönyve és születési anyakönyvi kivonata bemutatása mellett a kapitányi hivatalnál személyesen jelentkezni, ahol jelentkezése, ebből kérelme jegyzőkönyvbe vétetni fog. A személyesen jelentkezett cseléd a kívánt okmányok mellékleteivel kérelmét írásban is benyújthatja. Később és idő előtt beérkezett kérvények visszautasítottatni fognak. Ha valamely évben a jutalmak egészben vagy részben pályázat hiányában vagy egyéb okok miatt ki nem adhatók, a fennmaradt jutalomdíjak a következő évben kerülnek kiosztás alá.

Arad, 1906. évi november hó 23. án.

Sarlot,
főkapitány.

Az első kiadás egy hónap alatt elfogyott!!

II. KIADÁS. =

A SZOCZIALIZMUS

IRTA
DR. WOLFNER PÁL.

TÖRTÉNETE ÉS TANÍTÁSAI.

A szocializmus világot mozgató igjét számosan hordják ajkukon anélkül, hogy ismernék annak alapelemét. Wolfner e könyve világosan és vonzó egyszerűséggel megirt alapos tájékoztató, amely végigvezeti az olvasót a szocializmus legelső nyomaitól a legmodernebb irányzatig és melyet kötelessége olvasni minden művelt embernek, aki érzi, hogy tájékozatlan a szocializmus kérdésében.

Ára füzve

2 Kor.

Kötve

3 Kor.

Megjelent
AZ ATHENAEUM
r.t. könyvkiadóhivatalában (VII., Ke-repesi-ut 54.) és kapható minden hazai könyvkereskedésben.

A III. kiadás sajtó alatt!

3979—906. pm.

Pályázati hirdetmény.

Végkielégítés folytán Arad szab. kir. város közönségénél megüresedett 1000 korona törzsfizetéssel és 200 korona lakberletményével javadalmarozott kertészi állásra pályázatot hirdetek és felhivom azokat, kik a megfelelő szak-képzettséggel és a kertészet terén gyakorlati is bírnak, hogy pályázati kérvényüket a szak-képzettségüket és gyakorlatukat igazoló bizonyítványaikkal felszerelve hozzám legkésőbb 1906. évi december hó 15. ig nyújtsák be. Az elkészített kérvények nem vétetnek figyelembe.

Aradon, 1906. évi november hó 28. án.

Intitórius,
kir. tanácsos.
polgármester.

Singer Sándor vászon, fehérnemű és divatáruháza

Arad, Andrassy-tér 16. sz. (a Pannonia szálló átellenében.)

A n. é. közönség szives figyelmébe ajánlom vászon, chifon és damaszt, valamint kész női és férfi fehérnemű raktáromat, a melyekből állandóan nagy választéket tartok s daczára a folytonos áremelkedéseknek, azokat

mig a készlet tart a régi olcsó árban árusítom.

	1 6 személyes fehér étkező készlet damasztból	3 frt 50 kr.	
	1 6 szem. kávéskészlet 6 szalvétával, minden színben a journal 2 frt 50 kr.		
	1 ágykészlet, dupla a journal, 1 paplanlepedő 2 n. 1 kis párna 9 frt — kr.		
	1 vég 23 mtr. I-a creasz vászon női ingre vagy ágyneműre 15 frt — kr.		
	1 vég paplanlepedő vászon egy szélességben varrás nélkül 13 frt — kr.		
	1 vég alsó lepedővászon, egy szélességben varrás nélkül 9 frt 50 kr.		

Singer Sándor vászon, fehérnemű és divatáruháza

Arad, Andrassy-tér 16., Szabó Albert-féle ház (a Pannonia szálló átellenében.)

Poloska elpusztítására a legjobb és leghatásosabb szer a

PHENOLSAV.

A butorokat nem támadja meg. Ara egy üvegnek 70 fillér.

Tyúkszem ellen

legkiválóbb szer a Hajós-féle

ANAGALLIN.

Hatása oly frappáns, hogy mindenkit bámulatba ejt.

Egy üvegnek az ára 70 fillér.

Minden fogfájást azonnal megszüntet a Hajós-féle fogcsep.

Ara 40 fillér.

Kapható az egyedüli készítőnél: 3861

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában

Arad, Andrásy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Gummi American „Never“
a legjobb és legkellenezebb óvszer.

Egyedüli raktár: Hajós Árpád gyógyszertárában, Arad, Andrásy-tér 22. sz.

6 darab
egy eredeti
fémdobozban
2 kor.

Magyarnak Pécs — Németnek Bécs.

Ne küldjök pénzünket külföldre.

Kockázat kizárva!

Nem tetsző tárgyak kicseréltetnek vagy a pénz visszaadatik.

XX. Nagy képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. 24

1372. szám.

Legszebb, legdivatosabb japán gyűrű, valódi szerencse crisopras kővel 24 kor.

Szerencse opalgyűrű, gyönyörű kivitelben, 14 kar. tiszta aranyból.

Duplafedelű finom 14 kar. női aranyóra, gyönyörű kivitelben, igen finom szerkezettel 32 kor. Erősebb minőségben 40 korona.

Hazánk első és legnagyobb ékszer-, óra-, látszer- és iparműveszeti tárgyak telepe

SCHÖNWALD IMRE

magyar órásmester, ékszergyáros és látszerész Pécs.

1537 szám.

Gazdagon kirakott brilliant gyűrű, a közepén smaragd vagy rubin 300 korona.

696/1404. szám.

Legkedvesebb emlékgyűrű, valódi arany 3 opálkővel lógóval 120 korona.

1534. szám.

Művészi kivitelű brilliant rubin vagy safir gyűrű 280 korona.

1532. szám.

Gyönyörű műve és legszebb ragyogású brilliant gyűrű 4 nagyobb és 9 kisebb kővel 250 korona.

Teljes kiárusítás!

Hatóságilag engedélyezett

VÉGELEADÁS

Masztig Pál

Vászon, női- férfidivat áruházában
ARAD, Andrásy-ut 22. szám alatt.

APRO HIRDETÉSEK.

Fiatal

Érettségizett könyvvezető egy-két éves gyakorlattal azonnali belépésre kerestetik. Cím a kiadóhivatalba. 2968

Aki fázik,

fűtsön

porosz téglá-szénnel

egyedül kapható

Berta Testvérek

vaskereskedésében

Arad, Andrassy-tér 3. Telefon 386.

Ugyanott egyedüli raktár a VENUS ezüst kályhafőnynek. 2812

Nagy raktár korcsolyákban.

Lombfűrész minták

eredeti új olasz modellek darabja 30 fillér **Ingusz I. és Fia** könyvkereskedésében Aradon, Weltzer János u.c. 235

Jó házikoszt

kapható 12 és 2 órára özv. Dossai Istvánónál, Batthyány-u'ca 33. 2969

Személyhitel!

Kéz és kezecskék nélkül katonatisztek, papok, állami, megyei és magántisztviselők, tanítók, kereskedők, iparosok, nyugdíjasok, hűberek és magánosoknak egyenlőtől 20 évig terjedő tőkét törlesztéssel!

Különlegesség: A páris-bécsi enqueté értelmében tőkésítjük a jövedelmet.

4% 4% 4% 4%

Jelzálog-hitel!

300 kocsonától feljebb I. II. és III. helyre földiek, városi és vidéki házak, nyaralók, gyárak, fürdő épületek, malmok, ásványvíz és egyéb források és kőbányákra, a becsérték háromnegyed részéig. 2898

Építési-hitel!

Építéskorban levő ingatlanokra 2-3 részletben oly arányban, a mely arányban az építkezés előrehaladt.

Bank és magánadósok konvertálás. Előnyösen: Solid alapon és gyorsan elsőrangú ingatlanok által! — Elsőrendű ajánlatok! — Kérjen prospectust! — Válaszbélyeg melléklendő!

MELLER L. EGYED,

Budapest, V. Koháry-utca 19.

Bank-könyvelésben teljesen jártas saldá kontista felvétetik

a Temesvári Kereskedelmi
Részvénytársaságnál, Temesvár. 2971

Ajánlatok a fenti címre kéretnek.

4226—1906.

Hirdetmény.

A mezőhegyesi m. kir. állami ménésbirtok belsőmezőhegyesi kerületének központi majorjában elhelyezett 250 darab hizott öreg ártány és herélt kocza, a külsőmezőhegyesi kerület 26-os istállójában elhelyezett 80 drb. hizott süldő ártány és herélt kocza, továbbá a belsőmezőhegyesi kerület központi majorjában elhelyezett 50 drb. öreg hizott ártány sertés oly módon való eladása céljából, hogy a sertések után származó szalonna az uradalom tulajdonában marad, — s ezzel egyidejűleg a mezőhegyesi m. kir. állami ménésbirtok részére 1907. évben még szükségelendő 500 q és a bukin-palánkai csikótelep részére 116 "

összesen ... 616 mé-

termázsa pörkölt szalonna beszerzése végett 1906. évi december hó 20-án délelőtt 1/2 II órakor zárt írásbeli ajánlatok alapján, nyilvános versenytárgyalás fog tartatni. Pályázók felhívattak, hogy az egy koronás bélyeggel ellátott s 5% bánatpénzzel felszerelt ajánlataikat, a jelzett napon délelőtt 1/2 II óráig Mezőhegyesen a m. kir. állami ménésbirtok igazgatóságánál nyújtsák be, a hol a részletes eladási, illetve szállítási feltételek is megtudhatók.

A sertések nevezett birtokon bármikor megtekinthetők.
Kelt Budapesten, 1906. évi november hó.

2967

Földmívelésügyi Minister.

4280—906.

Borosjenői járás főszolgabírájától.

Önkéntes árverési hirdetmény.

Ezennel közhírré teszem, hogy Moroda község által a herczeg Ypsilanti örökösöktől vásárolt birtokon termelt gabona, takarmány, továbbá lábas jószágok és egyéb gazdasági felszerelések f. é. december hó 12-én reggel 9 órakor kezdődő önkéntes árverésen Moroda községben a helyszínén a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett el fognak adatni.

Eladásra kerül:

Ideai termésű I. oszt. buza mintegy	...	2400 mm.
I. oszt. csöves tengeri	...	600 mm.
II. " " "	...	14 mm.
Régi széna egy kazalban	...	120 mm.
Mesterséges takarmány	...	40 mm.
Szalma (őszi)	...	1000 mm.
" (tavaszi)	...	350 mm.
Kukoricza szár	...	300 mm.
6 darab 4 éves magyar fajta tinó,		
6 " 3 " " " " "		
5 " 2 " " " " "		

Azonkívül szekerek, ekék, boronák és egyéb kisebb gazdasági eszközök.
Arverési feltételek az árverés megkezdése előtt tudhatók meg. Bővebb felvilágosítást nyújt a morodai körjegyző.
Borosjenő, 1906. évi november hó 30-án.

Borsos Géza,

főszolgabíró.

2968

Minden utaztat vagy utányomás büntetve lesz.

Egyedül valódi Thierry Balsam

csak a zöld apáca védjeggyel. Törvényileg védve. Kiválóan híres és felismerhetően szer emésztési zavarok, gyomorgörccsök, kolika, katarrus, mellfájás, influenza stb. ellen. 12 kis vagy 6 dupla üveg, avagy egy nagy különleges patenzárral ellátott üveg ára 5 korona bérmentve. 2824

Thierry Centifolia kenőcs közismert mint non plus ultra minden még oly régi seb. gyulladás, sebesülés avagy mindenféle daganat ellen. 2 tégely ára 3 kor. 60 fill. bérmentve szállítva a pénz előleges beküldése avagy utánvét ellenében küldi

Thierry A. gyógytára Pregreda, Rohits Sauerbrunn mellett. Fizetek több ezer köszönemlylvánattal ingyen és bérmentve.

Raktárak a következő gyógytárakban: G. Földes Kelemen és Hajós Árpádnál Aradon.

Az aradi vendéglősök és kávéosok ipartársulata

elhelyező intézetét

Aradon, Szabadság-tér 21. szám alatt

(Lengyel-házban, belől az udvarban)

megnyitotta.

A vendéglői és kávéházi személyzet elhelyezése szerény megszabott díjakért eszközöltetik.

2970

Az ipartársulat.

Szőlőoltványok.

Fajtiszta riparia portalis alanyon oltott, elsőrendű, duggyökérzetű, bor és csemegefajú

fásoltványokat

bármily mennyiségben szállit:

Hámory Gazdaság szőlőoltvány-telepe Arad.

Bővebb felvilágosítással és árajánlattal szívesen szolgál Deák Ferenc utca 3. sz. a. 2761

Telefon 229.

Telefon 229.